

Inleiding

Zoals u van ons gewend bent doen wij in de najaarsnota een prognose van de resultaten van het lopende begrotingsjaar. Dit doen wij zowel voor de haalbaarheid van onze doelstellingen als voor de financiën. De najaarsnota biedt u daarmee mogelijkheden om uw controlerende rol in te vullen.

Na de verkiezingen in maart is er een nieuw college aangetreden en is er een coalitieprogramma opgesteld. De begroting 2019 -2022 zal op basis van dit programma worden opgesteld. De begroting 2018-2021 kent nog de "oude" programma-indeling. De voorgangsrapportages en de rekening 2018 worden op basis van dit programma aan u aangeboden.

Dit voorjaar bent u met de hoofdlijnenrapportage voorzien van beknopte voortgangsinformatie over de uitvoering van de begroting 2018. Met deze najaarsnota ontvangt u uitgebreid inzicht in de voortgang van de doelstellingen van de programma's over de eerste 7 maanden van 2018.

Wij kunnen u melden dat de uitvoering van de begroting 2018 voor het grootste deel op koers ligt. In de afzonderlijke programma's is per doelstelling de actuele stand van zaken weergegeven. Ook wordt er per programma inzicht gegeven in de actualiteiten en de risico's. Op basis van de tot op heden geleverde inspanningen denken wij 75% (najaarsnota 2017 76%) van de doelstellingen voor 2018 te realiseren. Voor de overige 25% geldt dat er extra of specifieke aandacht vereist is, problemen zijn, maar ook dat de normen niet meetbaar zijn of er geen gegevens bekend zijn. Om de meetbaarheid te verbeteren dienen doelen en normen in de toekomst scherp geformuleerd te worden.

Naast de prognose op de realisatie van beleid geven we op basis van de huidige inzichten tevens een prognose van het financieel jaarresultaat 2018. Deze najaarsnota sluit met een positief saldo van € 1.975.000. Dit is onder andere het gevolg van een hogere rijksbijdrage van participatie WSW van ruim € 400.000 en een stijging van de algemene uitkering (meicirculaire) met € 955.000. Door de BBV voorschriften zijn wij verplicht om veel meer investeringen te activeren. Omdat ultimo 2018 deze investeringen niet gereed zijn zal er voor € 359.000 afschrijvingslasten eenmalig vrijvallen ten gunste van het resultaat. De overhead (bedrijfsvoering) laat een positief saldo zien van € 400.000. De kosten en baten van de jeugdzorg zijn per saldo nagenoeg neutraal. Als we alle voorziene "plussen" en "minnen" voor nu en exclusief onvoorziene omstandigheden onder elkaar zetten in combinatie met het al in de perspectiefnota geschetste negatieve saldo van € 903.000 dan koersen we af op een positief jaarresultaat van ca. € 1.072.000.

De belangrijkste verklaringen voor het saldo 2018 zijn > € 25.000) :

Positief	€ x 1.000	Negatief	€ x 1.000
Aan boord / Steiger cpl Noordwal	356	Sport: onderhoud / beregening	25
Participatie; Rijksbijdrage WSW	402	Openb. groen: aanbesteding bermonderhoud	35
Beschermd Wonen	995	Aan boord / Steiger cpl Noordwal	356
Verkoop Onroerende zaken	120	Jeugdhulp Regionaal Serviceteam	80
Treasury: Rente	55	Jeugdhulp / WMO	1.000
Algemene Uitkering: meicirculaire	955	Onvoorziene Uitgaven	45
Afschrijvingen	232	Forensenbelasting	50
Overhead: Afschrijvingen	127		
Overhead: bedrijfsbudgetten	400		
Diversen < € 25.000)	42	Diversen < € 25.000)	118
Totaal Positief	3.684	Totaal Negatief	1.709
Totaal Negatief	1.709		
Saldo Najaarsnota	1.975		

Oktober 2018

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,
de secretaris, de burgemeester,

Judith de Groot

Rob Bats

Inhoudsopgave

INLEIDING.....	1
1. TUSSENRAPPORTAGE BEGROTINGSNIVEAU	4
1.1 <i>Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting.....</i>	<i>4</i>
1.2 <i>Overzicht afwijkende doelstellingen per programma</i>	<i>4</i>
1.3 <i>Financieel beeld.....</i>	<i>5</i>
2. NAJAARSNOTA 2018 PER PROGRAMMA.....	6
2.1 <i>Steenwijkerlanders voelen zich welkom.....</i>	<i>6</i>
2.2 <i>Steenwijkerlanders voelen zich thuis.....</i>	<i>12</i>
2.3 <i>Steenwijkerlanders doen het samen.....</i>	<i>24</i>
2.4 <i>Steenwijkerlanders zijn actief</i>	<i>35</i>
2.5 <i>Financiën en bedrijfsvoering.....</i>	<i>41</i>
3. BUDGETAANPASSINGEN NAJAARSNOTA 2018	48
3.1 <i>Budgetafwijkingen najaarsnota 2018.....</i>	<i>48</i>
3.2 <i>Financieel beeld 2018 na verwerking najaarsnota.....</i>	<i>49</i>
4. TE NEMEN BESLUITEN:	49

1. Tussenrapportage begrotingsniveau

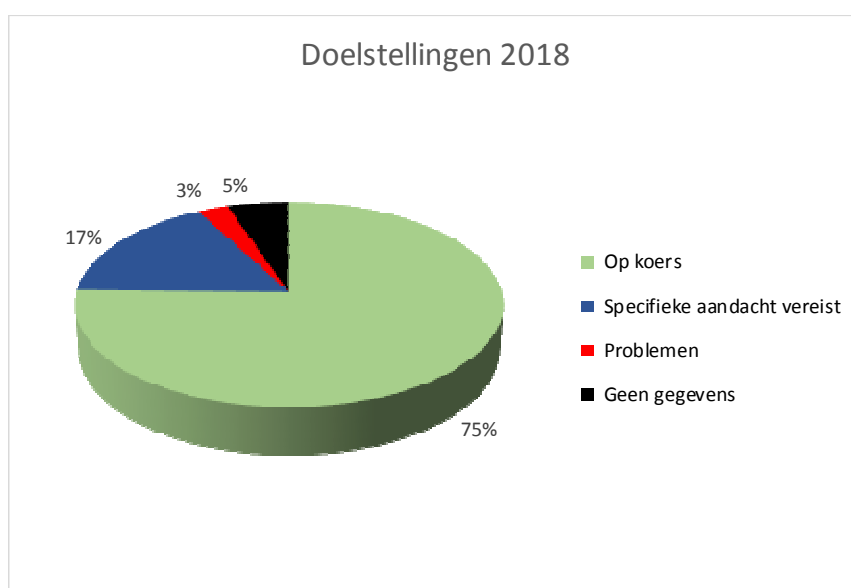
Dit hoofdstuk geeft een beeld van de voortgang van alle programma's gezamenlijk. Het bevat een prognose van de haalbaarheid van de doelstellingen uit de programma's. Aan de orde komen de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van wat in de programmabegroting is afgesproken.

1.1 Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting

De prognose van de realisatie van de programmadoelstellingen richt zich op de zogenaamde 'eerste w-vraag' in de begroting: 'wat willen we bereiken?'

Van de doelstellingen voor 2018 verwachten wij:

- 75% ook daadwerkelijk realiseren;
- dat voor 17% specifieke aandacht nodig is om realisatie dit jaar mogelijk te maken;
- dat voor 8% realisatie in dit jaar lastig wordt of niet kan worden bepaald;

1.2 Overzicht afwijkende doelstellingen per programma

Hieronder volgt een overzicht van de afwijkingen.

	2018
● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen X = geen gegevens bekend	
Steenwijkerlanders voelen zich welkom	
Aanvragen gebeuren digitaal	▲
+5% jaarlijkse toename van het aantal mediation-trajecten ten opzichte van het aantal conflicten	X
Steenwijkerlanders voelen zich thuis	
In 2020 wordt een volume aan nieuwe energie opgewekt ter grootte van het huishoudelijke energieverbruik binnen de gemeente	▲
Toepassen gedifferentieerde welstand op basis van nieuwe welstandsnota	■
Inwoners zijn tevreden over afhandeling van MOR meldingen : $\geq 7,3$	■
Binnen 5 werkdagen is 85 % van de meldingen openbare ruimte verholpen	■
Toename van het aantal burgerschouwen	■
Uitbreiding aandeel social return bij werkzaamheden in de openbare ruimte	■
$\geq 58\%$ van onze inwoners zijn tevreden over de groenvoorzieningen in de gemeente	■
4 kernen / wijken hebben (deel van) de openbare ruimte in zelfbeheer	■

● = op koers	
■ = specifieke aandacht vereist	
▲ = er zijn problemen	
X = geen gegevens bekend	2018
Steenwijkerlanders doen het samen	
50% van de inwoners weet waar zij terecht kunnen met vragen over participatie of zelfredzaamheid	■
90% van de cliënten weet waar zij terecht kunnen met vragen over opgroeien en opvoeden	■
Inwoners missen geen hulp –of ondersteuningsaanbod	X
Steenwijkerlanders zijn actief	
Jaarlijks stromen gemiddeld 150 personen uit de participatiewet naar betaald werk	■
Positieve aanwijzing door Unesco en breed draagvlak voor Werelderfgoed	■
Financiën en bedrijfsvoering	
Beheersing van 13 interne werkprocessen (zelf controlerend)	■
Medewerkers tevredenheidsonderzoek $\geq 7,5$	X

1.3 Financieel beeld

Binnen alle programma's zijn de financiële mutaties per onderdeel nader toegelicht. In hoofdstuk 3 is een totaalbeeld van de financiële gevolgen van de najaarsnota opgenomen. Na verwerking van deze mutaties leidt dit tot het volgende financiële beeld.

Financieel effect Perspectiefnota / Najaarsnota

Financieel beeld 2018:

x € 1.000

Omschrijving	2018
Saldo Meerjarenbegroting	570
PPN	-1.473
Begrotingssaldo na PPN 2018	-903
Najaarsnota 2018	1.975
Begrotingssaldo na NJN	1.072

In paragraaf 3.1 is een uitgebreide financiële toelichting opgenomen van de ontwikkelingen van de najaarsnota.

2. Najaarsnota 2018 per Programma

Per programma wordt een beeld gegeven van de voortgang op de (sub) doelstellingen uit de begroting 2018 -2021, inclusief financiële afwijkingen.

2.1 Steenwijkerlanders voelen zich welkom

Steenwijkerlanders voelen zich welkom

Prognoses:

● = op koers

■ = specifieke aandacht vereist

▲ = er zijn problemen

X = geen gegevens bekend

Inleiding (algemene doelstelling en stand van zaken bestuursprogramma)

In onze visie op dienstverlening staat dat onze inwoners en ondernemers zich welkom voelen en ervaren dat hun vraag en bedoeling centraal staan. En dat zij kunnen vertrouwen op een goede afhandeling met de juiste kwaliteit. Het gaat er om, aan te sluiten bij de (behoefte van) onze inwoners en ondernemers. Om dat te kunnen, moeten wij weten wat onze inwoners en ondernemers belangrijk vinden in onze dienstverlening en hoe zij onze dienstverlening op die punten ervaren. Beleving van de inwoner of ondernemer is daarbij het centrale woord. Alleen door onze inwoners en ondernemers te bevragen komen wij daarachter. De inzichten hieruit vertalen wij in verbeteringen van onze dienstverleningsprocessen.

Ambitie: Goed bereikbaar

Doelstelling: persoonlijk waar nodig, digitaal waar mogelijk

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsjaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Aanvragen gebeuren digitaal.	2015	2018	≥ 60% van de aanvragen gebeurt digitaal	▲	Het percentage over het 1 ^e half jaar van 2018 is gestegen van 47% naar een bijna 49%.

De landelijke overheid heeft als uitgangspunt voor 2017 geformuleerd: digitaal, tenzij. Steenwijkerland heeft dat overgenomen in 'digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig'. Het percentage in de tabel geeft inzicht in hoeveel mensen gebruik maken van het digitale kanaal, wanneer dat mogelijk is voor de dienst die zij willen afnemen. Dit percentage laat een gestaag stijgende lijn zien, maar zal niet op 60% uitkomen aan het eind van het jaar. We zetten verschillende instrumenten in om het percentage te laten stijgen:

Wanneer onze inwoners en ondernemers geen gebruik maken van de digitale mogelijkheden terwijl dat wel mogelijk is, willen we graag weten waarom. Onderzoek onder onze inwoners en ondernemers kan inzicht geven in waarom zij, wanneer het wel mogelijk is, geen gebruik maken van e-diensten. Zo hebben wij bijvoorbeeld (de e-dienst) verhuizen met een zgn. klantreis in beeld gebracht (welke stappen doorloopt een inwoner als hij/zij een verhuizing door wil geven). Dat levert waardevolle

inbreng op voor gewenste aanpassingen. Ook de monitoring van het websitebezoek en de contactmonitor over e-diensten leveren interessante informatie op voor het beter vindbaar maken van onze digitale producten. Deze verwerken we, zoveel mogelijk, in onze (digitale) dienstverlening. Ook in de dagelijkse contacten met onze inwoners en ondernemers bij het KCC telefonie is aandacht voor het stimuleren van het digitale kanaal en het achterhalen van de oorzaak van het niet gebruiken van het digitale kanaal.

Doelstelling: heldere dienstverlening

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsjaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners vinden de informatie op onze site actueel en gemakkelijk vindbaar.	2015	2018	≥ 75 %	●	
Efficiënt en robuust georganiseerd KCC.	2015	2018	Realisatie inrichting gezamenlijk KCC met Zwartewater land	●	

Steenwijkerland werkt met een zogenaamde toptaken-website. Dat betekent dat de meest gezochte informatie op de hoofdpagina staat, denk aan reisdocumenten en afval. Afhankelijk van het seizoen kan informatie over bijvoorbeeld gladheidsbestrijding tijdelijk als toptaak op de homepagina van de website staan. Het webteam monitort continue op welke onderwerpen bezoekers van de website zoeken en welke pagina's bezocht worden. Met die informatie worden de toptaken up-to-date gehouden en worden trefwoorden toegevoegd, zodat informatie makkelijk(er) vindbaar is. Daarnaast zorgt het webteam er, samen met de redactieraad, voor dat de informatie op de website actueel is en makkelijk leesbaar is.

De inrichting van een gezamenlijk KCC telefonie met de gemeente Zwartewaterland is gerealiseerd. Door de continue uitbreiding van de beschikbare informatie voor KCC telefonie (Antwoordportaal), goede telefonische bereikbaarheid van de backoffice en training van medewerkers zal de telefonische dienstverlening, in 2018, naar een hoger niveau gebracht worden.

Ambitie: Prettig contact

Doelstelling: goed gastheerschap

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsjaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de dienstverlening van onze gemeente met betrekking tot burgerzaken.	2015	2018	7,5	●	
Bij negatieve beschikkingen zoeken	2015	2018	≥ 60%	●	

onze medewerkers persoonlijk contact (bv. weigering bouwvergunning, verzoek om handhaving, afwijzing WMO aanvraag).					
---	--	--	--	--	--

Inwoners die de contactmonitor invullen geven een hoger cijfer dan een 7,5 als ze een reisdocument of rijbewijs hebben aangevraagd.

Steeds vaker vindt persoonlijk contact plaats voorafgaand aan het voornemen tot het sturen van een negatieve beschikking (bijvoorbeeld bij een weigering bouwvergunning), waarbij ook gekeken wordt naar alternatieven, zodat er geen negatieve, maar een andere beschikking volgt. In het sociaal domein wordt bijvoorbeeld voor WMO aan de hand van persoonlijke gesprekken (keukentafelgesprekken) het antwoord op de hulpvraag geformuleerd. Hier wordt geen aparte registratie van bijgehouden.

Doelstelling: passend contact met een ieder

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsjaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Jaarlijkse relatieve toename van het aantal mediationtrajecten ten opzichte van het aantal conflicten (in wording) tussen burger en gemeente.	2015	2018	+ 5%	X	

Exact percentage voor (het resultaat van) de inzet van pre-mediation is onbekend. Het resultaat van de inzet mediation bij bezwaarschriften is wel bekend. Zo'n 40% van de bezwaren wordt ingetrokken na mediation (de zogenaamde informele aanpak).

Ambitie: Gemakkelijk en duidelijk

Doelstelling: actief communiceren

Geen subdoelstellingen geformuleerd

Doelstelling: duidelijk en tijdig antwoord op vragen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsjaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
De inwoner en ondernemer wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld.	2015	2018	≥ 90%	X	
Brief in behandeling nemen vindt plaats binnen 5 werkdagen.	2015	2018	≥ 90%	●	

Het is belangrijk om, als er een terugbelnotitie gemaakt is, de beller snel (binnen 2 werkdagen) te bellen. Nog beter is het om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk teruggebeld moet worden. Dat doen we door de kennis in en voor het KCC telefonie (Antwoordportaal) te optimaliseren en door een goede telefonische bereikbaarheid van de (backoffice) medewerkers te stimuleren.

Doelstelling: status vraag inwoner en ondernemer bekend

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangsj ar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Inwoners hebben via Mijnoverheid.nl inzicht in hun contacten met de gemeente.	2015	2017	Inwoners kunnen alle zaken welke digitaal aangeboden kunnen worden ook digitaal aanvragen en inzien.	●	

De doelstelling 'status vraag inwoner en ondernemer bekend' is nog niet gerealiseerd via MijnOverheid.nl, maar wel via de persoonlijke internetpagina van inwoners (mijnsteenwijkerland). Daar hebben zij inzicht in de afhandeling van de e-diensten waar zij gebruik van maken. Via MijnOverheid kunnen inwoners bepaalde gegevens inzien, zoals de WOZ-waarde van hun koopwoning. Inwoners van Steenwijkerland kunnen eind 2018 de eerste digitale post van de gemeente Steenwijkerland via de Berichtenbox ontvangen. We starten met het versturen van een bericht als een reisdocument bijna verloopt. We vragen onze inwoners naar hun ervaringen met en wensen voor (onze inzet van) de Berichtenbox.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2018-2021				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Digitale toegang Mijn Overheid	● (Berichtenbox)	●	●	Nee
Doorontwikkeling dienstverlening	●	●	●	Loopt langer door

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes..

Financiële mutatie nr. 1 : Bezwaar gaswinning Eesveen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort van € 15.000 door het aantekenen van bezwaar tegen gaswinning in Eesveen.
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente Steenwijkerland heeft aangegeven aan te willen haken bij het beroep en Voorlopige Voorziening (vovo). Zij hebben zelf pro forma beroep ingesteld maar er is afgesproken dat vanaf 14-8 (collegebesluit Steenwijkerland) Westerveld namens Steenwijkerland en Westerveld het beroep en vovo afhandelt.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort van € 15.000 omdat hiervoor geen geld beschikbaar is.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en een bedrag van incidenteel € 15.000 in 2018 te ramen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	n.v.t.

Financiële mutatie nr. 2 : Verkiezingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een tekort ontstaan op het budget voor verkiezingen van € 17.500.
Wat zijn de oorzaken?	Om het stemmen voor de gemeenteraad te stimuleren en toegankelijker te maken zijn een aantal activiteiten opgepakt t.w. <ul style="list-style-type: none"> • stembureau in het stationsgebouw(forenzen); • twee mobiele stembureaus (de Gevangenis bus en de Groene Wensboot), stembureau komt naar u toe, op locaties welke geen stembureau hebben; • artikelen in de krant over de mobile stembureaus; • beach vlaggen; <p>Daarnaast is het team verkiezingen dit jaar overgegaan op e learning van de stembureauleden (alle stembureauleden worden niet meer in het gemeentehuis geïnstrueerd). De stembureauleden doen dit thuis achter de eigen computer op een zelf te bepalen tijd. Alleen voor de voorzitters is een begeleide bijeenkomst georganiseerd. Voor het behoud van de materialen zijn er beschermingsmaterialen aangeschaft.</p>
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een tekort ontstaan van € 17.500.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en voor 2018 incidenteel € 17.500 bij te ramen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	n.v.t.

Actualiteiten en kansen/bedreigingen met betrekking tot dit programma
<p><u>Actualiteiten, kansen en bedreigingen (i.r.t. het bestuursprogramma):</u></p> <p><i>Zelfregie</i> Steeds meer mensen willen zelf de regie. Over hun omgeving, over hun gegevens en over de producten en diensten die zij van ons afnemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat betekent dat wij moeten zorgen voor dienstverlening op maat. Op maat in de zin van bereikbaarheid, taal en kanaal. Continu monitoring van signalen en trends en aanpassing van onze dienstverlening is essentieel. • Daar waar die regie het zelf ontplooiën van initiatieven betreft, zullen wij meer faciliterend (moeten) optreden. Dat vraagt een andere houding van onze medewerkers. De Omgevingswet past binnen deze ontwikkeling. • De nieuwe AVG (algemene verordening gegevensbescherming) speelt een belangrijke rol bij de regie over persoonlijke gegevens. De nieuwe AVG kan mogelijk op gespannen voet staan met onze wens om

inwoners vanuit oogpunt van dienstverlening op een pro-actieve manier te benaderen.

Bredere vraagstukken (netwerksamenleving)

- Steeds meer hebben wij te maken met (complexe) vraagstukken van inwoners en ondernemers. Naast de vragen van inwoners en ondernemers zijn er vraagstukken die een integrale aanpak vereisen, van verschillende disciplines binnen de gemeente, maar ook met andere (netwerk- en samenwerkings)partners. Dat kan leiden tot betere, meer gedragen oplossingen, maar vraagt een andere werkwijze. De ambtenaar 3.0.

Technologische ontwikkelingen/informatiesamenleving:

- Met de informatie die wij als gemeente beschikbaar hebben, kunnen we dienstverlening verbeteren. Zo hoeven wij gegevens waar wij al over beschikken niet uit te vragen (wel zo makkelijk voor aanvragers). 'Big data' kan helpen bij beleidsontwikkeling. Signalen over de dienstverlening door inwoners en ondernemers kunnen we inzetten om de dienstverlening gericht te verbeteren.
- Aan de andere kant betekent het ook dat de digitaal beschikbare informatie exponentieel toeneemt. Veel mensen gebruiken zoekmachines om informatie makkelijker te kunnen vinden op internet. Digitale vindbaarheid is daarmee steeds belangrijker (SEO, Search Engine Optimization). We moeten continu monitoren of de vindbaarheid van digitale informatie voldoende is en zo nodig de website daarop aanpassen.
- Jongeren ontvangen hun informatie niet of nauwelijks via de traditionele kanalen (geen radio, tv of kranten). Daarmee samenhangend is de trend dat steeds meer mensen in een 'informatiebubble' zitten. Dat wil zeggen dat zij alleen of voornamelijk informatie zien die past bij hun voorkeuren. Bij onze communicatie zullen we daar rekening mee moeten gaan houden en ook andere media inzetten. Bijkomend voordeel is dat we informatie heel gericht kunnen inzetten.
- Met de opkomst van de sociale platformen is het heel makkelijk voor mensen om informatie en meningen snel en veel te delen. Omdat (negatieve) informatie snel verspreid wordt, is het zaak snel en adequaat te reageren op klachten die via social media worden geuit. Vanaf 2018 hebben we extra formatie voor beleidsontwikkeling en uitvoering op het vlak van social media.
- Een groeiend gebruik van digitale toepassingen betekent niet automatisch dat daarmee ook de digitale vaardigheden toenemen. Dat geldt niet alleen voor laaggeletterden, mensen die opgegroeid zijn met een andere taal of ouderen. Ook jongeren en hoger opgeleiden zijn niet allemaal voldoende digitaal vaardig. We zullen daarom altijd oog moeten blijven houden voor hen en maatwerk leveren waar dat nodig is.

Nieuw: Actualiteiten (i.r.t. de speerpunten van het college):

Idem, maar dan i.r.t. de 7 speerpunten van het college: Werkgelegenheid, Zorg en welzijn, Recreatie en toerisme, Wonen, Deregulering, Financiën, Planmatig werken (voor zover daar bij dit bestuursprogramma sprake van is).
nvt

Nieuw: Actualiteiten (i.r.t. de thema's het politiek kompas van het college):

Idem, maar dan i.r.t. de 4 thema's uit het politiek kompas dat is opgenomen in het collegeprogramma: Bewonersbetrokkenheid, Duurzaamheid, Leefbaarheid en Bestuursstijl en Organisatie (voor zover daar bij dit bestuursprogramma sprake van is).

nvt

2.2 Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding (algemene doelstelling en stand van zaken bestuursprogramma)

Een goede duurzame woning in een veilige, mooie en streekeigen omgeving maakt dat je je al snel thuis voelt. Even belangrijk is het om goed contact te hebben met de buurt, elkaar te ontmoeten en te helpen als dat nodig is. Maar ook moet er ruimte zijn voor gezamenlijke initiatieven: een fijne woonomgeving maak én houd je immers met elkaar. Daarnaast moeten kernen en wijken over voldoende voorzieningen beschikken en goed bereikbaar zijn. Leegstand moet zoveel mogelijk worden voorkomen of opgelost.

We zijn op de goede weg. Onze inwoners voelen zich over het algemeen thuis in Steenwijkerland. De tevredenheid over de woonomgeving is goed. Daar waar er wensen zijn, is er ruimte voor initiatieven. Liefst vormgegeven door de mensen zelf. Dat zorgt voor betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid. Met de woningcorporaties zijn belangrijke stappen gezet wat betreft de investeringsopgave in de sociale huur in de noordelijke kernen en Steenwijk. Duurzaam leven wordt steeds vanzelfsprekender en in steeds meer kernen als een gezamenlijke opgave gezien.

Ambitie: Passend en betaalbaar wonen voor iedereen

DAARONDER VERSTAAN WIJ EEN WOONPROGRAMMA DAT VOORZIET IN BETAALBARE WONINGEN, AANSLUIT BIJ MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN, LEEFBAARHEID EN DUURZAAMHEID EN DAT IS AFGESTEMD MET CORPORATIES IN DE REGIO.

Doelstelling: duurzaamheid centraal

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
In 2020 wordt een volume aan nieuwe energie opgewekt ter grootte van het huishoudelijke energiegebruik binnen de gemeente.	2015	2020	≥ 10%	▲	De doelstelling is geënt op het verbruik t.b.v. huishoudelijk verbruik, dit was in 2013 39% van het geheel. Op dit moment wordt ten opzichte van het totaalverbruik 7,3 % aan nieuwe energie opgewekt. Dit getal is een aanname: de waarde van de klimaatmonitor (2015) is geëxtrapoleerd naar 2017. De doelstelling is daarmee dus niet gehaald. Grootschalige ontwikkelingen in het ruimtelijke domein vanuit de energietransitie

					zijn in afwachting van de nieuwe college-periode geparkeerd.
--	--	--	--	--	--

Doelstelling: woonpromotie gericht op doelgroepen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Stijging CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) naar 2 per jaar.	2015	2018	2	●	
Verkoop gemeentekavels ten behoeve van zelfbouwers.	2015	2018	50 kavels	●	

Doelstelling: woonprogramma op maat

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Stabilisatie van het aantal sociale huurwoningen als saldo van verkoop, sloop en nieuwbouw.	2015	2018	4.900 huurwoningen	●	
Realisatie 125 woningen per jaar.	2015	2015	125	●	

Doelstelling: lokale vraag centraal

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Toepassen gedifferentieerde welstand op basis van nieuwe welstandsnota.	2015	2016	nieuwe nota gereed	■	Voor de gehele gemeente Steenwijkerland komt er een gedifferentieerd welstandsbeleid. Het welstand beleid voor het buitengebied en de kernen wordt op elkaar afgestemd. Het omgevingsplan voor het Buitengebied moet op een aantal punten worden aangepast. Dit heeft ook invloed op het welstandsbeleid en leidt tot aanpassingen van de gebiedsbeschrijvingen. Bij het opstellen van de nieuwe welstandsnota voor de kernen en

					<p>het buitengebied wordt er ook gekeken welke plannen (in de huidige situatie worden alle plannen voorgelegd)t is nog zullen worden voorgelegd aan de welstandscommissie.</p> <p>Het tweede kwartaal van 2019 zal de nieuw welstandsnota en daarbij behorende toetsingsproces ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.</p>
--	--	--	--	--	--

Ambitie: gastvrije en betaalbare ploatsen

VOOR DE LEEFBAARHEID IN ONZE KERNEN EN WIJKEN ZIJN PLEKKEN WAAR INWONERS ELKAAR KUNNEN ONTMOETEN EN ZICH KUNNEN ONTSPANNEN VAN GROOT BELANG.

Doelstelling: goed uitgeruste sportaccommodaties

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de sportvoorzieningen.	2015	2018	≥ 85%	●	
Toename opgewaardeerde sportaccommodaties (NOC*NSF).	2015	2017	-	●	Project loopt ten einde.

Doelstelling: functionele maatschappelijke gebouwen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Duurzame exploitatie maatschappelijk vastgoed (waaronder MFC's).	2016	2018	Nader in te vullen o.b.v. beleidsplan	●	
Herbestemming leegstaand maatschappelijk vastgoed.	2015	2017	80%	●	

Ambitie: Thuis in de openbare ruimte

WIJ VINDEN HET BELANGRIJK DAT STEENWIJKERLANDERS ZICH THUIS VOELEN IN HUN LEEFOMGEVING. DAARVOOR IS EEN AANTREKKELIJKE EN SCHONE OPENBARE RUIMTE ESSENTIEEL.

Doelstelling: Goed afgestemd onderhoudsniveau van de openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018*)	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de afhandeling van de Meldingen Openbare Ruimte (MOR).	2015	2018	≥ 7,3	■	De teams Ontvangst, Faciliteiten & Ondersteuning en Openbare Ruimte hebben een andere manier van werken afgesproken. We gaan ervan uit daarmee de tevredenheid te verbeteren. De looptijd hiervan is te kort om hierover te rapporteren.
Binnen 5 werkdagen zijn de Meldingen Openbare Ruimte verholpen.	2015	2018	85%	■	Zie bovenstaande.
Toename aantal burgerschouwers.	2015	2018	> 2017	■	Dit instrument is beëindigd.
Onze inwoners zijn tevreden over het schoonhouden van de buurt.	2015	2018	≥ 55%	●	
De overlast van rommel op straat neemt af.	2015	2018	< 26%	●	

*) het inwonertevredenheidsonderzoek krijgt vanaf 2018 een andere vorm. In het jaarverslag 2018 ev. zullen de doelstellingen op een andere wijze worden getoetst.

Doelstelling: duurzaam beheer van de openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Terugdringen energieverbruik openbare verlichting.	2015	2018	->	●	
Bewonersbetrokkenheid bij inrichting/onderhoud groen in de buurt (projecten per jaar).	2015	2018	2	●	
Uitbreiding aandeel social return bij werkzaamheden in de openbare ruimte.	2015	2018	->	■	De inzet van medewerkers van de NWG staat onder druk.

Doelstelling: aantrekkelijke en streekeigen openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de speelmogelijkheden voor kinderen.	2015	2018	≥ 65%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over de groenvoorzieningen in de gemeente.	2015	2018	≥ 58%	■	We zien een toename in de aanwezigheid van de eikenprocessierups. Dit kan van invloed zijn op de beleving van het gemeentelijke groen.
Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden van de gemeentelijke begraafplaatsen.	2015	2018	≥ 75%	●	

Ambitie: Veiligheid voorop

WILLEN ONZE INWONERS ZICH THUIS VOELEN IN HUN LEEFOMGEVING DAN MOET DIE NIET ALLEEN SCHOON EN AANTREKKELIJK, MAAR OOK VEILIG ZIJN.

Doelstelling: verkeersveilig op pad

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de verkeersveiligheid in de buurt.	2015	2018	≥ 48%	●	
De overlast door te hard rijden neemt af (% dat overlast ervaart).	2015	2018	< 45%	●	
Basisscholen nemen deel aan verkeerseducatieprogramma.	2015	2018	->	●	

Doelstelling: zorgeloos uitgaan

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners voelen zich veilig.	2015	2018	> 86%	●	

Doelstelling: veilig thuis

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners doen mee met Burgernet.	2015	2018	S > IJ	●	
Het aantal misdrijven in Steenwijkerland ligt blijvend onder het gemiddelde van de politieregio IJsselland.	2015	2018	S < IJ	●	

Ambitie: Goed toegankelijk

VOOR DE LEEFBAARHEID EN DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING VAN STEENWIJKERLAND IS HET VAN GROOT BELANG DAT ONS GEBIED GOED BEREIKBAAR EN TOEGANKELIJK IS VOOR INWONERS EN BEZOEKERS.

Doelstelling: goed onderhouden (water)wegen, fiets- en voetpaden

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden.	2015	2018	≥ 58%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over het aanbod van fietspaden in de gemeente.	2015	2018	≥ 75%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over de toegankelijkheid van de openbare ruimte.	2015	2018	≥ 78%	●	

Doelstelling: voldoende parkeergelegenheid

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de parkeermogelijkheden in de gemeente	2015	2018	≥ 63%	●	

Doelstelling: voldoende en duurzame openbaar vervoersmogelijkheden

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over het openbaar vervoer in onze gemeente.	2015	2018	≥ 50%	■	De vraag is of het huidige OV , ook in de toekomst voldoende aanwezig en geregeld is. Dit gezien de economische en toeristische ontwikkelingen even als de vergrijzing,

Ambitie: Initiatiefrijk

IN EEN BESTUURSTIJL DIE DE SAMENLEVING ALS UITGANGSPUNT KIEST EN INWONERS CENTRAAL STELT PAST OOK HET STREVEN NAAR ZELFORGANISERENDE KERNEN EN WIJKEN, HET FACILITEREN VAN ONDERNEMERSCHAP, RUIMTE VOOR PBW'S EN ANDERE MAATSCHAPPELIJKE GROEPERINGS EN EEN GEMEENTE DIE MEER ALS FACILITATOR OPEREERT.

Doelstelling: gemeente levert maatwerk

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Betrokken bewoners zijn tevreden over de mate van burgerparticipatie bij projecten in de openbare ruimte.	2015	2018	->	●	

Doelstelling: PBW's als gesprekspartner

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Faciliteren dorpsplannen.	2015	2018	10 projecten	●	
PBW's zijn tevreden over de samenwerking met de gemeente (cijfer).	2015	2018	7,5	●	

Doelstelling: zelforganiserende kernen en wijken

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Kernen/wijken hebben (deel van) de openbare ruimte in zelfbeheer	2015	2018	4	■	Bij ieder project uit de dorpenmatrix wordt gesproken over zelfbeheer. Bij belangstelling faciliteren we. Verder wordt er op kleinschalig, vaak ook individueel niveau, onderhoudswerk verricht in de openbare ruimte.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2018-2021				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/het project gereed?
Invoering Omgevingswet	●	●	●	nee
Optimalisatie formatie toezicht en handhaving	●	●	●	ja
Jongerenparticipatie	●	●	●	nee
Zwembaden toevoegen aan voorziening Maatsch. Vastgoed	●	●	●	ja
Versterken berm onveilige plattelandswegen	●	●	●	nee
Oeververbindingen	●	●	●	nee
Invest. en levensduurverlengende maatregelen wegen	●	●	●	nee
Meerinkomsten kabels en leidingen	●	●	●	nee
Vervangingsplan openbare verlichting (armaturen)	●	●	●	nee
Vervangingsplan openbare verlichting (masten)	●	●	●	nee
Aanpak fietspaden	●	■	●	nee
Voorziening groot onderhoud wegen	●	●	●	nee
Opwaardering groen begraaftplaatsen	●	●	●	nee
Wijkvisie Steenwijk-West	●	●	●	nee
Revolving fund duurzaamheid (4 jaar)	●	●	●	nee
Planuitwerking: Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	●	●	●	nee
Omgevingsdienst IJsselland	●	●	●	ja

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr.1 : Wegvallen reclame inkomsten abri's	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Inkomsten voor reclame uit reclame op lichtmasten en abri's zijn er niet
Wat zijn de oorzaken?	In 2017 is er een nieuwe exploitant voor het onderhoud van abri's en het exploiteren van reclamevitruines en led-schermen. De led-schermen zijn nog niet geplaatst. De (reclamevitruines in de) abri's zijn zo slecht dat de gemeente niet kan voldoen aan haar verplichtingen naar de exploitant. Er wordt geen winst gemaakt. Bij uitblijvende belangstelling voor reclame aan lichtmasten zijn de reclame-elementen van de masten gehaald. Zitten niet meer in het contract met de exploitant.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Vermindering van de inkomsten ad. € 13.171.
Welke maatregelen stellen we voor?	Er is een claim ingediend voor vervanging van abri's in 2019. Voor 2018 zal de begroting moeten worden aangepast voor de minder inkomsten van ruim € 13.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	

Financiële mutatie nr.2 : Bestrijden eikenprocessierups	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De eikenprocessierups is een rups die overlast veroorzaakt. De rups heeft brandharen die gezondheidsklachten kunnen veroorzaken bij mens en dier, variërend van huiduitslag, bultjes, kortademigheid en allergische reacties. We registreren en bestrijden de rupsen om de overlast te beperken. Door een toename van het aantal rupsen zijn de kosten voor bestrijding gestegen.
Wat zijn de oorzaken?	Toename van het aantal rupsen en een toename van het aantal locaties waar de rups is aangetroffen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort van € 20.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De extra rupsen worden bestreden om de overlast te beperken. Het budget van openbaar groen en bermenonderhoud structureel verhogen met € 20.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	

Financiële mutatie nr. 3 : Groene sportvelden en terreinen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door de droogte kan het graszaad bij het grootzomeronderhoud niet goed kiemen en uitgroeien. Er moet daarom extra beregend te worden. Naast het extra beregenen staat het budget voor het veldonderhoud onder druk. In 2014 is het onderhoudsbudget voor de sportvelden met € 50.000 gekort zonder dat dit concreet kon worden ingevuld. Dit heeft de afgelopen drie jaar tot budgetoverschrijding geleid. Ook dit jaar moet er naast het reguliere onderhoudswerk, extra werk worden uitgevoerd. Onder ander herstelwerkzaamheden aan kunstgrasvelden.
Wat zijn de oorzaken?	De aanhoudende droogte, incidenteel onderhoud aan kunstgrasvelden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Zonder berekening is de grasmat bij aanvang van de competitie niet goed gesloten, door extra te beregenen zullen de velden bij de start van de competitie gereed zijn. Het incidentele onderhoud aan de kunstgrasvelden moet worden uitgevoerd, als dat niet gebeurt worden de velden afgekeurd door de KNVB.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 25.000 in het boekjaar 2018
Welke maatregelen stellen we voor?	Inhuur van extra regenhaspels, slangen en pompen. Uitvoeren incidenteel onderhoud aan de kunstgrasvelden.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In 2018 wordt het beheerplan sportvelden afgerond. In dit beheerplan wordt het reguliere onderhoud en de meerjaren vervangingsinvesteringen opgenomen, inclusief financiën. Het beheerplan geeft inzicht in de beheerkosten de komende 5 jaar.

Financiële mutatie nr. 4 : Openbaar groen bermenonderhoud	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Dit jaar is het maaien van bermen deels opnieuw aanbesteedt. Deze aanbesteding viel € 35.000 hoger uit.
Wat zijn de oorzaken?	De afgelopen jaren waren de inschrijvingen op de bestekken voor het maaien van de bermen erg laag. De bestekken zijn aanbesteed met een optie tot verlening van een jaar. Zowel in 2016 als 2017 heeft de aannemer vanuit financiële overwegingen ervoor gekozen de verleningsoptie in het bestek niet op te nemen. In 2018 is het maaibestek lokaal aanbesteed, de laagste inschrijving is € 35.000 hoger dan de aanbiedingen van de afgelopen jaren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Maaien van de bermen is duurder geworden
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 35.000 op het budget voor het maaien van de bermen
Welke maatregelen stellen we voor?	Het budget van openbaar groen en bermenonderhoud structureel verhogen met € 35.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de economische groei zijn de prijzen en lonen gestegen.

Financiële mutatie nr. 5 : Voorziening riolering (Exploitatie en Investerings)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2014 is de reserve riolering opgeheven en ondergebracht in een voorziening riolering investeringen. (daarnaast was en is er al een voorziening riolering exploitatie)
Wat zijn de oorzaken?	Bij de beoordeling van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is naar voren gekomen dat deze voorziening alleen toegestaan is indien in het riooltarief rekening wordt gehouden met toekomstige investeringen in het riool. Dit is in Steenwijkerland niet het geval.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen financiële gevolgen voor de exploitatie en ook geen gevolgen voor de ontwikkeling van het riooltarief en het 100% dekkingspercentage blijft gelijk. Er is ultimo 2018 een in plaats van twee voorzieningen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het saldo van de voorziening riolering investeringen ultimo 2018 over te brengen naar de voorziening riolering exploitatie en de voorziening riolering investeringen op te heffen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Op dit moment geen, maar aanpassingen in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden opgevolgd.

Financiële mutatie nr. 6. : Bestemmingsplan Aan boord / Steiger / Grondexploitatie Noordwal	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door de vaststelling van het bestemmingsplan Vollenhove Aan boord / Steiger wordt de uitvoering mogelijk gemaakt voor de realisatie van 4 woningen.
Wat zijn de oorzaken?	Op 19 juli 2018 heeft de raad ingestemd met het bestemmingsplan Vollenhove Aan boord / Steiger
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Met deze aanpassing van het bestemmingsplan is het mogelijk om een 4tal levensbestendige en energie neutrale woningen te realiseren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Per saldo nihil. Een uitgaven –en inkomstenbudget wordt beschikbaar gesteld van € 356.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 aan te passen en een uitgaven budget van € 356.000 (bestaande uit € 263.000 en potentiële nominale winst van € 93.000) beschikbaar te stellen en deze te dekken door een inkomstenraming van de opbrengst grondverkoop van eveneens € 356.000. En deze te verwerken / op te nemen in de grondexploitatie, complex Noordwal Vollenhove.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Financiële mutatie nr. 7 : Controleurs Openbare ruimte	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort op het budget van de Controleurs Openbare ruimte.

Wat zijn de oorzaken?	Sinds 2016 wordt een kantoorruimte in Wanneperveen gehuurd ten behoeve van het Waterplan. De extra huurkosten zijn niet meegenomen in de begroting. De COR's moeten voldoen aan de landelijke eisen en hiertoe elk jaar opleidingen en trainingen volgen (permanente her- en bijscholing BOA). Daarnaast volgen de COR's een weerbaarheidstraining. Deze kosten waren niet begroot. Ook de kleding moet voldoen aan de landelijke eisen. De kosten van het kledingpakket zijn flink gestegen ten opzichte van 2 jaar terug. In de begroting is daar geen rekening mee gehouden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een structureel tekort op het budget voor huur, kleding, vorming en opleiding.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting als volgt aan te passen: € 10.000 in 2018, vanaf 2019 structureel € 20.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Eisen vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid m.b.t. opleiding en uniformen.

Financiële mutatie nr. 8: Vervanging ANWB informatieborden

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In onze gemeente staan op verschillende plaatsen de bekende ANWB informatieborden. Op deze bruine gegraveerde borden (58) staat informatie over de historische waarde van de landschappelijke gebieden en/of bijzondere gebouwen. De gemeente en de ANWB krijgen veel klachten over vervallen en onleesbare borden. In samenwerking met de ANWB is besloten om de informatieborden te vervangen. Hier zijn kosten aan verbonden.
Wat zijn de oorzaken?	In 2017 is de ANWB gestart met een landelijk project voor de vervanging van de oude en verweerde informatieborden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten voor vervanging van alle borden bedragen € 31.200. De ANWB betaalt hiervan een bedrag van € 13.600. Hierdoor blijft een bedrag van € 17.600 voor rekening van de gemeente. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om een bedrag van € 17.600 op te nemen in de begroting, waardoor de borden vervangen kunnen worden.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Op alle borden komt het logo van de ANWB te staan. Ook wordt het logo van de gemeente Steenwijkerland toegevoegd.

Financiële mutatie nr. 9: Parkeren: ontheffingen en toezicht & handhaving

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een structureel tekort van € 10.000 op het budget van de parkeercontrole binnenstad.
Wat zijn de oorzaken?	Het betaald parkeren in Steenwijk is in 2015 afgeschaft. Hiervoor zijn blauwe zones in de plaats gekomen en worden er ontheffingen verleend door een extern bedrijf. De controle op de verleende ontheffingen en toezicht en handhaving op parkeren wordt verzorgd door de controleurs Openbare ruimte. Zij maken daarbij gebruik van het soft- en hardware pakket 'Citycontrol 6'. Het budget voor ontheffingen en parkeercontrole is echter te laag vastgesteld. In de afgelopen jaren is het tekort op het budget verantwoord in de jaarrekening.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een structureel tekort op het budget voor parkeercontrole.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting structureel aan te passen met € 10.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Actualiteiten en kansen/bedreigingen met betrekking tot dit programma

Riolering

Er is een kleine kans dat het investeringsbudget van vervangen gemalen en minigemalen 2018 wordt overschreden (€ 20.000 tot € 50.000,-) ten gevolge van een spoedklus (plaatsing extra rioolgemaal ter voorkoming van herhaalde (1x per 3 weken) verstopping persleiding). Ook dient er grond aangekocht te worden voor het plaatsen van een nieuw gemaal aan de Veldhuisweg. Zonder akkoord grondeigenaar kan dit gemaal niet geplaatst worden.

Sport

Voor het project verbeteren waterhuishouding sportvelden dient voor Beltschutsloot nog een definitieve beslissing worden genomen of er drainage aangebracht zal worden. Er dient afstemming plaats te vinden met verenigingen en meer duidelijkheid over de bestemming van de drainage. Mogelijk wordt hierdoor een deel van het project doorgeschoven naar 2019 i.v.m. uitvoeringsperiode (herstel grasmat).

Openbare verlichting (vervangen armaturen en masten)

Naar aanleiding van de keus voor kwaliteitsniveau (Beperkt Basis) en de gesprekken met inwoners is de planning aangepast. Dit houdt in dat het project langer gaat duren dan voorzien.

Watergeven jonge aanplant/ Openbaar groen

We hebben dit jaar te maken met (extreme) droogte. Onlangs aangeplante bomen, hagen, planten en struiken zijn kwetsbaar en gevoelig voor droogte. Als we deze aanplant geen water geven, gaat deze aanplant dood.

We geven daarom water, deels door de inzet van onze eigen dienst en deels door twee lokale aannemers die we daar opdracht voor gegeven hebben. Er is momenteel nog geen zicht op het einde van de droogteperiode, we zullen daarom nog enige tijd water moeten blijven geven. Afhankelijk van het wel of niet aanhouden van de droogte is er een kans dat het budget van openbaar groen overschreden wordt met € 15.000 tot € 20.000.

Energietransitie

De energietransitie wordt steeds minder vrijblijvend. Het energieakkoord en de afspraken met verschillende overheidslagen geven een steeds duidelijker beeld van de opgave. Met name het proces van de verdeling van de opgave en de planning of druk die op de opgave ligt, worden helder. De regionale energiestrategie, voor Steenwijkerland is dat West-Overijssel, zal hierin een belangrijke rol gaan spelen. In de komende jaren 2018/2019 zal helder worden welke duurzame opwek er in Steenwijkerland dient te worden gerealiseerd vanuit een perspectief dat de gehele regio voldoet aan de nationale doelstellingen.

In de komende bestuursperiode zal dit een belangrijk proces zijn dat zeker ook in ons landschap zichtbaar gaat worden en onze gehele samenleving zal raken; soms in zichtbare opwek, soms in een ander systeem van verwarmingen van de (bestaande) woning (aardgasloos).

De bijdragen vanuit het proces G1000 geven een breed scala aan gedragen mogelijkheden aan, die in samenhang met de meer overstijgende (overheids)beleidsprocessen de energietransitie in Steenwijkerland vormgeven. In de komende coalitieperiode is er dan ook veel werk te verzetten om de transitie op gang te krijgen.

2.3 Steenwijkerlanders doen het samen

Steenwijkerlanders doen het samen

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding

In 2018 geven we de transformatie van het sociaal domein verder vorm. Hierbij is ervoor gekozen om te werken met een drietal zogenaamde 'transformatielijnen' te weten: preventie, verbindingen en goed opdrachtgeverschap. Deze transformatielijnen zijn ingezet om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst iedereen die dat nodig heeft, integrale en passende ondersteuning kan krijgen. Deze ombuiging, van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat', van afzonderlijke organisatiebelangen naar de gemeenschappelijke maatschappelijke opdracht, is voor ons de kern van het begrip 'transformeren'. Daarbij liggen pasklare oplossingen niet op tafel. Transformeren is vooral een zoektocht naar een ander samenspel tussen inwoners, organisaties en gemeente.

Stand van zaken

Die transformatie krijgt vorm in de doorontwikkeling van de nieuwe inkoopstelsels in de jeugdzorg (regionaal) en van de Wmo (lokaal), de uitwerking van transformatieagenda passend onderwijs in concrete projecten, de samenwerking met huisartsen, de toepassing van de omgekeerde toets en de voorbereiding op de samenvoeging van de taken van de Participatiewet binnen de gemeentelijke dienstverlening. Al deze bewegingen zijn gericht op een duurzaam en houdbaar ondersteuningspalet dat inwoners sterkt in hun eigen denk- en doenvermogen.

Sociaal werk De Kop heeft sinds 1 januari de opdracht om zelf- en samenredzaamheid van inwoners te versterken en om waar nodig laagdrempelige ondersteuning te bieden aan (groepen) inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers. Na een half jaar concluderen wij dat de overgang van welzijn naar sociaal werk soepel is verlopen in onze gemeente en zijn wij blij met de vele positieve geluiden die we uit de samenleving opvangen over de nieuwe organisatie.

De afgelopen maanden is de samenwerking rondom personen met verward gedrag versterkt door de samenwerking tussen zorg en openbare veiligheid te verbeteren en door afstemming te zoeken met betrokken ketenpartners. Hierdoor hebben we voor 1 oktober 2018 een sluitende aanpak.

Ambitie: Een leefbaar Steenwijkerland

COLLEGEPROGRAMMA: LEEFBARE DORPEN EN WIJKEN WAAR HET AANTREKKELIJK IS OM TE WONEN, WERKEN EN ONTSPANNEN. DAT IS ONS SPEERPUNT.

Doelstelling: toegankelijke zorgvoorzieningen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Cliënten beoordelen de toegang via het	2015	2018	7,5	●	In het laatste Cliënttevredenheidsonderzoek

Toegangsteam tot gemeentelijke en maatwerkvoorzieningen Wmo met een 7,5 of hoger.					(over 2017) waarden de cliënten de toegang naar Wmo-voorzieningen met een 7,7
Cliënten beoordelen de toegang via het Toegangsteam tot jeugdhulp met een nog nader te bepalen cijfer (afhankelijk nulmeting).	2015	2018	7	●	In het laatste Cliënttevredenheidsonderzoek (over 2017) waarden de cliënten de toegang naar Jeugdhulp met een 7,1
Een nog nader te bepalen % van de inwoners weet waar zij terecht kunnen met vragen over participatie of zelfredzaamheid (afhankelijk nulmeting).	2015	2018	50%	■	Uit het laatste inwonersonderzoek (over 2017) komt de gevraagde score uit op 42%. Met de invoering van één welzijnsorganisatie per 2018 is aan versnippering van taken en uitvoerende partijen in deze werksort een eind gekomen. Wij verwachten dat het voor inwoners daarmee ook duidelijker is geworden waar zij terecht kunnen met vragen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast ligt er voor het komende jaar ambitie om de gemeentelijk digitale informatie t.a.v. het sociaal domein toegankelijker te maken voor alle groepen inwoners.
90% van de cliënten weet waar zij terecht kunnen met vragen over opgroeien en opvoeden.	2015	2018	90%	■	Uit het cliënttevredenheidsonderzoek over 2017 komt de gevraagde score uit op 70%. Zie hierboven.

Doelstelling: iedereen doet mee

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Het percentage vrijwilligers dat zich voldoende ondersteund voelt ligt op 90% of hoger	2015	2018	90%	●	
Het percentage mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt ligt op 75% of hoger	2015	2018	75%	●	
Aantal laaggeletterden dat een taal cursus of een programma met taalcoach	2015	2018	200	●	

heeft gevolgd					
% ingezette schulphulpverleningstrajecten succesvol afgesloten (afhankelijk nulmeting)	2015	2018	65%	●	

Doelstelling: sociale samenhang in de buurt

Geen subdoelstellingen geformuleerd. Wordt daarom niet over gerapporteerd in de Hoofdpijnenrapportage.

Ambitie: Zorg voor en met elkaar

COLLEGEPROGRAMMA: WIJ WILLEN DE ZELFREDZAAMHEID VAN ONZE INWONERS VERSTERKEN.

Doelstelling: solide maatwerkondersteuning

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Het rapportcijfer voor de tevredenheid over de maatwerkvoorzieningen ¹ is 7,5 of hoger	2015	2018	≥7,5	●	In het laatste cliënttevredenheidsonderzoek (over 2017) Wmo hebben de cliënten de maatwerkvoorzieningen beoordeeld met een 7,9. Voor de Jeugdhulp was dit cijfer een 7,6.

Doelstelling: sluitend netwerk algemene voorzieningen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Een nog nader te bepalen % inwoners mist geen hulp- of ondersteuningsaanbod in Steenwijkerland	2015	2018	Geen norm geformuleerd	X	

Ambitie: Gezond en veilig opgroeien

COLLEGEPROGRAMMA: WIJ DRAGEN BIJ AAN HET GEZOND, VEILIG EN TALENTVOL OPGROEIEN VAN KINDEREN EN JONGEREN.

¹ Een maatwerkvoorziening is een voorziening die niet algemeen toegankelijk is. Om gebruik te kunnen maken van een maatwerkvoorziening is een beschikking van de gemeente nodig. De gemeente neemt een besluit op basis van het onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de inwoner.

Geen subdoelstellingen geformuleerd.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2018-2021				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Transitie naar één welzijnsorganisatie	●	●	●	Ja
Planuitwerking: Cultuurvisie; kansen door verbinden	●	●	●	Vaststelling Cultuurvisie (raad: 2 ^e helft 2018)
Schuldhelpverlening	●	●	●	Ja
Verhogen taalniveau 3F voor pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen	●	●	●	Nee, maar eind 2018 wel
Kwetsbare jongeren op het snijvlak van school en werk	●	●	●	Ja, de pilotfase is afgerond, geld is structureel geworden.
Vechtscheidingen (BRAM)	●	●	●	Ja

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1 : Exploitatiebijdrage NoordWestGroep (NWG)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de Perspectiefnota 2019 – 2022 is de bijdrage aan het exploitatietekort van de NWG opgehoogd met een bedrag van € 480.200. Er was al een extra bedrag begroot van € 791.800. Hierdoor komt de totale bijdrage van de gemeente aan het tekort op een bedrag van € 1.272.000. Dit bedrag komt bovenop het bedrag wat doorbetaald wordt vanuit de rijksbijdrage, ontvangen via de Algemene uitkering Sociaal domein (€ 6.8 miljoen). In de meicirculaire 2018 is door het rijk een hoger bedrag voor de (oude) Wsw toegekend van € 402.000, waardoor de extra gemeentelijke bijdrage kan worden verminderd.
Wat zijn de oorzaken?	Door een hogere rijksbijdrage kan de gemeentelijke bijdrage worden verminderd.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel tov de perspectiefnota ter hoogte van € 402.000 in 2018.

Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 wordt aangepast met genoemd bedrag.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De hogere bijdrage van het rijk in de jaren 2019 – 2022 wordt verwerkt in onze meerjarenbegroting.

Financiële mutatie nr. 2 : Exploitatie Regionaal Serviceteam Jeugdzorg IJsselland (voorheen BVO)

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is € 80.000 structureel meer geld nodig.
Wat zijn de oorzaken?	Voor een goede uitvoering van de aan het RSJ toebedeelde taken is er meer geld nodig dan wat in de oorspronkelijke begroting van GR is voorzien. Dit heeft mede te maken met inzet die nodig is om het nieuwe bekostigingsmodel goed te implementeren en/of door te ontwikkelen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Het goed kunnen uitvoeren van de taken is noodzakelijk voor kostenbeheersing maar ook voor het kunnen inkopen van kwalitatief hoogstaande jeugdzorg.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het RSJ vraagt ook, naast een inzet in de uitvoering, een beleidsmatige inzet. Ook deze inzet in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Gemiddeld is één medewerker 1 dag per week afwezig voor vergaderingen in Zwolle.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het structureel ophogen van de begroting met € 80.000 m.i.v. 2018.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Afgelopen jaar zijn de uitgaven voor de jeugdzorg sterk gestegen. Niet alleen bij Steenwijkerland maar ook regionaal en landelijk.

Financiële mutatie nr. 3 : Individuele voorzieningen Jeugdhulp

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de uitgaven voor Wmo- maar met name Jeugdhulp voorzieningen is € 1.000.000 meer budget nodig.
Wat zijn de oorzaken?	Een eerste analyse laat, zowel bij de Wmo als de Jeugdhulp, naast een toename van het aantal cliënten, ook een toename in het indiceren van een zwaardere zorg zien.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De gemeente is het vangnet voor die inwoners die niet zelf-/samenredzaam zijn. Als niet de juiste zorg of juiste hoeveelheid zorg ingekocht kan worden, bestaat de kans dat inwoners buiten of aan de rand van de samenleving komen te staan.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De toename in de uitgaven bij de jeugdzorg over 2017 tekende zicht begin 2018 af en uit het eerste halfjaar blijkt dat deze zich voortzet in 2018. Het tekort loopt op tot, voor zover nu zichtbaar is, tot minimaal € 1.000.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het ophogen van de begroting met € 1.000.000 voor 2018 en 2019. Daarnaast zal er ook gezocht worden naar beleidsmatige oplossingen. Het effect van deze maatregelen zullen niet direct zichtbaar worden.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De afgelopen jaren heeft het Rijk de budgetten voor de Wmo bijgesteld; soms omhoog, soms naar beneden. Ook de jeugdzorg budgetten zijn in eerste instantie sterk verlaagd, maar in de loop van de tijd omhoog bijgesteld. Het is de bedoeling dat de zorgbudgetten worden opgenomen in het Gemeentefonds en niet meer als aparte integratie uitkering zichtbaar zijn.

Financiële mutatie nr. 4 : Beschermd wonen / Maatschappelijke opvang

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	(Verwacht) overschot 2018 – 2020.
Wat zijn de oorzaken?	Vrijval van de reserve (2018) en niet bestede middelen (2019-2020) bij de centrumgemeente Zwolle.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De centrumgemeente heeft in de periode tot en met 2020, naar verwachting, voldoende financiële middelen om de taken voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit te voeren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	2018: € 995.000 (cumulatief vanaf 2015) 2019: € 575.000 2020: € 596.000
Welke maatregelen stellen we voor?	De middelen laten we vrijvallen ten gunste van het saldo.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vanaf 2021 worden de financiële middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang door het Rijk op een andere manier verdeeld. Vanaf dat moment ontvangt de gemeente de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang zelf en gaat dit niet meer via de centrumgemeente Zwolle.
--	---

Actualiteiten en kansen/bedreigingen met betrekking tot dit programma

Actualiteiten:

Sociaal Werk

Op 1 januari 2018 is Sociaal Werk De Kop begonnen. De opdracht aan deze organisatie is samengevat: 'zorg ervoor dat alle inwoners de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en ondersteun vrijwilligers en vrijwilligersverbanden'. De eerste signalen over het werk van deze nieuwe organisatie zijn overwegend positief. Onderdeel van de opdracht aan De Kop is cliëntondersteuning. De eerste indruk is dat inwoners ook hiervoor De Kop weten te vinden. De gemeentelijke toegang wijst inwoners actief op de mogelijkheden van cliëntondersteuning door De Kop.

Inclusieve samenleving

Nieuwe impuls door ratificatie VN-verdrag

Er wordt momenteel samen met diverse externe partijen geanalyseerd welke behoeften en kansen er zijn om inzet te plegen ten behoeve van een inclusievere samenleving. De grondslag hiervoor zijn het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 en de ratificatie van het VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking. Wat betreft de gemeentelijke organisatie en haar toegankelijkheid wordt er o.a. aandacht besteed aan de toegankelijkheid van de gemeentelijke website. Er wordt samengewerkt met gemeentes in de regio, met name op het gebied van kennisdeling.

Wonen en Zorg

De studiereis die begin 2018 door in Steenwijkerland werkzame zorginstellingen, een woningcorporatie en de gemeente is ondernomen naar Ravensburg biedt nieuwe inzichten en aanknopingspunten voor inclusief wonen. Inclusief wonen gaat om het faciliteren van samenlevingsvormen waarbij 'oud en jong' en 'kwetsbaar en minder kwetsbaar' samenwonen en waarbij onderling contact en zorg voor elkaar zijn ingebouwd in de opzet. Als resultaat van de reis zijn door de deelnemende partijen drie initiatieven in Steenwijkerland geselecteerd om het concept 'inclusief wonen' nader vorm te geven. Hiervoor is een plan van aanpak uitgewerkt. Deze initiatieven bieden kansen voor een innovatieve aanpak op het gebied van wonen en zorg.

Publieke gezondheid: aandacht voor eigen regie en preventie

De GGD heeft veel verschillende taken op grond van de Wet Publieke Gezondheid. Daarnaast werkt zij in opdracht van de elf gemeenten aan verschillende bestuurlijk geagendeerde thema's. Voorbeelden hiervan zijn versterking van preventie gezondheidszorg voor ouderen en suïcidepreventie.

In de Ontwikkelingsbrief 2019 die de GGD in december 2017 aan de gemeenteraden heeft gestuurd geeft zij een doorkijk naar de belangrijkste ontwikkelingen. Belangrijke ontwikkeling is de omslag in denken van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Het concept van positieve gezondheid sluit aan bij de gedachte dat verbeteren van gezondheid begint met mensen die zelf verantwoordelijkheid willen nemen. Het versterken van eigen regie krijgt daarom (ook) een grotere rol in gezondheids- en preventieprogramma's.

Daarnaast komt er steeds meer aandacht voor preventie, een onderwerp dat bijvoorbeeld concreet geagendeerd wordt met het Nationaal preventieakkoord en de Agenda voor de Zorg.

De GGD IJsselland is een Gemeenschappelijke regeling bestuurd door een Algemeen bestuur vanuit de elf gemeenten. Het nieuwe AB en DB zijn net voor zomer van 2018 geïnstalleerd. In de tweede helft van 2018 zal ook worden gewerkt aan een bestuursagenda voor de komende vier jaar.

Samenwerking zorgverzekeraar

De gemeenten in de regio IJssel-Vecht en zorgverzekeraar Zilveren Kruis hebben in 2016 hun samenwerking kracht bijgezet door ondertekening van een convenant en een praktische werkagenda op thema. Ze willen, als opdrachtgevers van zorg en ondersteuning, actief samenwerken aan goed afgestemde zorg. Begin 2018 is de werkagenda geactualiseerd. Het thema preventie is toegevoegd aan de andere thema's: ouderenzorg, zorg aan mensen met ernstige psychiatrische problemen en vraagstukken op het gebied van grensvlakken tussen verschillende zorgwetten. Zilveren Kruis stelt in 2018 (wederom) extra middelen beschikbaar ten behoeve van de schakelfunctie wijkverpleging. Doel hiervan is de keten wijkverpleging, huisartsen en gemeente te

versterken. Zorggroep Oude en Nieuwe Land heeft hierin in Steenwijkerland een regierol.

Samenwerking huisartsen

Rondom kwetsbare ouderen

Vier huisartspraktijken in Steenwijkerland werken met een module "Samenwerken rondom kwetsbare ouderen / Zilveren Kruis", deze heeft als doel de organisatie van integrale ouderenzorg en het organiseren van samenwerking tussen diverse partijen, waaronder de gemeente. De uitvoering van samenwerking tussen huisartsenzorg, welzijn, thuiszorg, Wmo en inzet specialist ouderengeneeskunde heeft in 2018 concreet vorm gekregen. Ook de GGD is betrokken in verband met hun expertise preventieve gezondheidszorg voor ouderen.

POH Jeugd-GGZ

In april is de pilot met de POH-er Jeugd GGZ ten einde gelopen. De evaluatie (reeds in uw bezit) laat een zeer positief beeld zien.

Langer thuis wonen

De gemeente Steenwijkerland had een tijdelijke financiële stimuleringsregeling 'Lang Zult U Wonen in Steenwijkerland' (LZUW). Het doel hiervan was het stimuleren van inwoners de woning toekomstbestendig te maken. Inwoners ontvingen, na het doen van aanpassingen in de woning, een subsidiebedrag (van maximaal € 1.000). De regeling kende een subsidieplafond en dat is in juli 2018 bereikt. 245 huishoudens zijn bereikt met deze subsidieregeling.

Sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag

Aan alle gemeenten in Nederland is de opdracht gegeven om per 1 oktober 2018 een sluitende aanpak te hebben voor mensen met verward gedrag. Het doel hiervan is de zorg en ondersteuning te verbeteren van mensen die verward gedrag vertonen. In 2017 is gestart met een lokale en regionale inventarisatie van de huidige situatie. Op basis van gesprekken die gevoerd zijn, kan geconcludeerd worden dat er veel goed gaat in Steenwijkerland. Voor een aantal groepen inwoners kan de sluitende aanpak beter worden georganiseerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een actieplan met verbeterpunten van de huidige ketenaanpak. Dit actieplan wordt opgesteld in samenspraak met de betrokken samenwerkingspartners.

Dementievriendelijke gemeente

In de eerste helft van 2018 zijn de gemeentelijke activiteiten uit het plan van aanpak 'dementievriendelijke gemeente' gerealiseerd. WMO-consulenten en KCC-medewerkers hebben een training gevolgd om signalen van dementie te herkennen en daar passend op te reageren. Studenten van het VIAA hebben een vooronderzoek gedaan, ter voorbereiding op een vervolgonderzoek in de tweede helft van 2018, naar de kennis en het bewustzijn over dementie onder inwoners.

Diverse regionale ontwikkelingen Jeugdhulp

Resultaatgerichte bekostiging

De resultaatgerichte bekostiging van de jeugdhulp is met ingang van 1 januari 2018 ingevoerd voor de lichtere vormen van individuele jeugdhulp.

Gewijzigde samenwerking GR jeugdhulp IJsselland

Met ingang van 1 januari 2018 is de gewijzigde GR Jeugdhulp IJsselland van start gegaan. De naam van de uitvoeringsorganisatie is veranderd van BVO IJsselland in Regionaal Serviceteam Jeugdhulp (RSJ) IJsselland. De coördinatie van de beleidsmatige afstemming is ondergebracht in de GR.

Laaggeletterdheid

De krachten van inwoners en professionals zijn gebundeld bij de aanpak van laaggeletterdheid. Veel partners zijn betrokken zoals: sociale dienst, welzijnsinstelling, de Noordwestgroep, ROC's, gemeente, Stichting Lezen en Schrijven, bibliotheek en het bedrijfsleven. Bovenal is van onschatbare waarde de enorme sterke inzet van de bewoners zelf. Zij vormen een sleutelpositie in wijken, kernen, dorpen. Zij kennen medebewoners en kunnen ze stimuleren en enthousiasmeren om hun taal te gaan verbeteren. Bewoners die zich als vrijwilliger inzetten om voorzitter te zijn van werkgroep(en). Bewoners die zich inzetten als vrijwillige taalcoach, scholing hiervoor hebben gevolgd en daardoor andere inwoners kunnen begeleiden en ondersteunen in het verbeteren van taal en schrijfvaardigheid. In het najaar van 2018 ontvangt u het meerjarenplan dat in nauw overleg met de partners in het veld tot stand is gekomen.

Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Op 1 januari 2018 is het geharmoniseerde stelsel van voorschoolse voorzieningen gerealiseerd. Alle speelzalen

van de Stichting Peuterspeelzalen zijn overgenomen door andere kinderopvangorganisaties, waarmee het ontstaan van witte vlekken in het aanbod is voorkomen.

Transformatieagenda jeugdhulp -onderwijs

Medio 2018 hebben gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties samen de 'Transformatieagenda jeugdhulp –onderwijs' vastgesteld (zie de raadsbrief van 11 oktober 2017). Inmiddels werken deze partijen samen aan de ontwikkeling van concrete projecten op het gebied van o.a. preventief jeugdbeleid, samenwerking in het speciaal onderwijs, dyslexie en het versterken van de samenwerking in individuele casuïstiek. Daar waar nodig gebeurt dit in afstemming met Sociaal Werk De Kop en/of de GGD. Een van de transformatieprojecten is een pilot op het Ravelijn met zgn. SO+ en SO++-klassen. Dit zijn zeer kleine klassen voor kinderen voor die de reguliere groeps grootte van 15 kinderen te groot is en die daardoor niet volledig naar school kunnen. In de SO+ en SO++ klassen wordt zorg en onderwijs gecombineerd, met als doel om kinderen de vaardigheden bij te brengen die nodig zijn om zich te handhaven in een reguliere S(B)O-klas. Een ander resultaat dat is voortgevloeid uit de transformatieagenda jeugdhulp-onderwijs is het instellen van het Preventieplatform, waarin onderwijs, kinderopvang, GGD, sociaal werk, toegangsteam en de gemeente samenwerken in het vormgeven van de collectieve preventie. Ook hebben wij in het voorjaar van 2018 de regeling Fit op School vastgesteld, op grond waarvan scholen en kinderdagverblijven budget kunnen aanvragen voor preventie, op voorwaarde dat ze daarbij gebruik maken van de expertise van de GGD.

Statushouders

Met de komst van Vluchtelingenwerk per 1 januari 2018 kunnen we spreken van een kwaliteitsimpuls, mede door de diverse trainingen voor vrijwilligers als ook een duidelijkere taakverdeling. De instroom van nieuwkomers in onze gemeente is afgenomen en is er vaak sprake van gezinshereniging. Per 2020 wordt de inburgering van statushouders zeer waarschijnlijk de verantwoordelijkheid van de gemeente. Op dit moment wordt beoordeeld hoe met de huidige manier van werken al voorgesorteerd kan worden op deze ontwikkeling.

Gezond in de Stad

De bestedingen in het kader van de subsidieregeling Gezond in Steenwijkerland blijven achter bij het beschikbaar budget. Het aantal aanvragen dat tot nu toe gedaan is, is klein. In september zal er via verschillende kanalen nogmaals een oproep gedaan worden om de regeling onder de aandacht te brengen. Voor 2019 wordt gewerkt aan een nieuw plan van aanpak voor besteding van de landelijke middelen. In overleg met de wethouder zal bekeken worden of het mogelijk (de subsidieregeling is gepubliceerd met bijbehorend subsidieplafond) en wenselijk is een deel van het beschikbare budget alsnog anders te besteden, waarmee we wel invulling geven aan het doel van het landelijke programma: het verkleinen van gezondheidsachterstanden.

Nieuwe inkoop begeleiding Wmo

Vanaf 2018 wordt binnen de Wmo- begeleiding gewerkt met een nieuwe inkoopsystematiek. Naast het feit dat de prijzen gezamenlijk met de zorgaanbieders zijn vastgesteld en er sprake is van een reële kostprijs, wordt er nu maandelijks een vast bedrag per cliënt uitgekeerd, zolang deze zorg ontvangt. De gedachte hierachter is dat het gaat om het bereiken van een van te voren, met de cliënt bepaald, resultaat en niet om 'aanwezigheid' van de cliënt bij de zorgaanbieder. De zorgaanbieder bepaald samen met de cliënt wat er wanneer nodig is. Dit aanbod kan gedurende het traject wisselen. Het bedrag per maand blijft gelijk tot het traject zijn einddatum heeft bereikt. Dit betekent flexibiliteit voor de cliënt en de zorgaanbieder. Het zou ook moeten leiden tot minder administratieve lasten.

Kansen:

Sociaal werk De Kop

Met de invoering van één welzijnsorganisatie per 2018 is aan versnippering van taken en uitvoerende partijen in deze werksoort een eind gekomen. Hiermee is er één herkenbaar punt gekomen waar inwoners terecht kunnen met vragen op het gebied van ondersteuning, opgroeien en opvoeden. Hiermee is een forse versterking van de preventieve infrastructuur in onze gemeente gerealiseerd. Deze ontwikkeling draagt bij aan de doelstellingen 'sluitend netwerk van algemene voorzieningen' en 'een goede start voor ieder kind'.

Jeugdhulp

Resultaatgerichte bekostiging

De resultaatgerichte financieringssystematiek biedt een prikkel tot meer samenwerking tussen zorgaanbieders, meer mogelijkheden tot een flexibele inzet van zorg en meer mogelijkheden om de uitgaven van de jeugdhulp

te monitoren. Hiermee draagt het bij aan de doelstelling van 'solide maatwerkondersteuning' en 'een goede start voor ieder kind'.

Gewijzigde samenwerking GR jeugdhulp IJsselland

De verbeteringen in de samenwerkingsstructuur bieden kansen voor een effectievere samenwerking, waardoor de kwaliteit van de uitvoeringstaken van de GR (waaronder inkoop van jeugdhulp en contractmanagement) zal toenemen. Langs die weg draagt dit bij aan de doelstellingen van 'solide maatwerkondersteuning' en 'een goede start voor ieder kind'.

POH-Jeugd GGZ

De verdere uitbreiding van de POH jeugd GGZ biedt kansen voor betere, meer thuisnabije hulp, het versterken van de samenwerking rondom een kind en het terugdringen van de kosten van tweedelijns GGZ. Hiermee draagt het bij aan de doelstellingen van 'solide maatwerkondersteuning' en 'een goede start voor ieder kind'.

Laaggeletterdheid

In de aanpak laaggeletterdheid liggen er kansen in het meer toesnijden van het taalaanbod op de vraag van de inwoner en op een verbreding van het beleid naar laaggecijferdheid en digitale vaardigheden. In het najaar van 2018 ontvangt u een meerjarenbeleidsplan waarin onze ambities op dit vlak staan verwoord.

Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Vanaf dit jaar kunnen alle peuters tussen 2 en 4 jaar naar de kinderopvang. Voor kinderen met een dreigende taalachterstand en peuters in een kwetsbare thuissituatie is er de mogelijkheid om meer uren van deze voorziening te gebruiken. Hiermee is de preventieve infrastructuur voor jonge kinderen verstevigd. Hiermee draagt deze ontwikkeling bij aan de doelstellingen 'sluitend netwerk van algemene voorzieningen' en 'een goede start voor ieder kind' Zie verder de informatienota van 27 februari 2018.

Met de harmonisatie heeft het rijk de bekostiging op zich genomen van alle kinderen van KOT-gerechtigde ouders² - ook van de kinderen die gebruik maken van kortdurende peuteropvang (voorheen peuterspeelzaal). De verwachting is dat dit zal leiden tot een daling in de gemeentelijke uitgaven aan peuteropvang. Het is echter nog te vroeg om aan te geven hoe groot deze daling zal zijn. Hoe dan ook biedt een onderschrijving op deze middelen kans om andere investeringen te plegen binnen of buiten het sociaal domein.

Transformatieagenda jeugdhulp -onderwijs

De intensievere samenwerking tussen onderwijs/kinderopvang en de gemeente biedt veel kansen om de hulp voor kwetsbare kinderen en hun ouders effectiever te organiseren. Hiermee draagt deze samenwerking bij aan vrijwel alle doelstellingen binnen dit programma.

Samenvoeging toegang

Het samengaan van de bestaande, reeds deels geïntegreerde toegang Wmo en Jeugd, met de IGSD per 1 januari 2020 betekent dat processen anders en mogelijk beter ingericht kunnen worden. De inwoner kan hierdoor nog beter geholpen worden.

Bedreigingen:

Jeugdhulp

Resultaatgerichte bekostiging

De invoering van de resultaatgerichte jeugdhulp is een majeure operatie. Op dit moment doet zich een aantal kinderziektes voor, die leiden tot fricties in de uitvoering. Het managen van de invoering vraagt veel van alle partijen: zorgaanbieders, het toegangsteam en het Regionaal Serviceteam Jeugd (voorheen BVO). Het bestuur van het RSJ heeft daarom in april besloten om de invoering van resultaatgerichte bekostiging voor de zwaardere vormen een jaar uit te stellen.

Kosten individuele voorzieningen

De kosten voor individuele jeugdhulp zijn de eerste drie jaar na de decentralisatie gestegen van 8,6 miljoen euro naar 9,7 miljoen euro. Deze stijging past in de landelijke trend. De oorzaken hiervan specifiek voor Steenwijkerland worden nader geanalyseerd. Over de uitkomsten hiervan wordt u in het derde kwartaal

² KOT = kinderopvang toeslag. Ouders hebben recht op kinderopvangtoeslag indien zij beiden werken en/of studeren. In eenoudergezinnen bestaat er recht op KOT indien de ouder werkt of studeert.

geïnformeerd. Overigens wijkt het aandeel van de kosten voor de jeugdzorg van Steenwijkerland niet af van het regionale beeld. Risico's voor de kosten in 2018 zijn:

- de landelijke afspraak dat pleegzorg voortaan standaard wordt toegekend tot 21 jaar (is nu 18 jaar);
- het nieuwe bekostigingsmodel, waarin in het eerste jaar 70% van het traject wordt betaald en de laatste 30% als het resultaat is behaald;
- het loslaten van de calamiteitenregeling (de 4 O's) waarin de 11 gemeenten financiële solidariteit afspraken in uitzonderlijke situaties
- de reeds eerder vermelde risico's van het nieuwe bekostigingsmodel (o.a. loslaten budgetplafonds, rechtstreekse verwijzingen door derden, tariefstelling)
- consequenties van een landelijk onderzoek naar de kostprijzen van Gecertificeerde Instellingen. De uitkomsten hiervan hebben voor onze regio mogelijk een prijsopdrijvend effect (geschatte stijging van de kosten: € 50.000).

Nieuwe inkoop begeleiding Wmo

Door de nieuwe inkoopmethodiek is het relatief eenvoudiger door het jaar heen te bepalen wat de gemeente over het gehele jaar moet betalen. Zo is het de verwachting dat de uitgaven voor Wmo-begeleiding (incl. SMI) op bijna 5,2 miljoen euro uit zullen komen. Dit is inclusief PGB. Voor de schoonmaak-ondersteuning, die nog volgens de oude methodiek van declareren per geleverd uur werkt, moet op een andere wijze een inschatting van de kosten gemaakt worden. Die berekening komt uit op iets meer dan € 3,2 miljoen (incl. PGB). Samen is dit € 8,4 miljoen en ligt dit circa € 50.000 boven het beschikbare budget.

Hulpmiddelen

Het contract hulpmiddelen is eind 2016 met een nieuwe aanbieder afgesloten. Er is gedurende 2017 en ook in 2018 veel gesproken met de aanbieder om de dienstverlening te verbeteren. Het blijft een punt van zorg en aandacht. We blijven kritisch actief bij de uitvoering van dit contract

Invoering eigen bijdrage Wmo- abonnement door het Rijk

Het kabinetsvoornemen is nog steeds de invoering van het Wmo-eigen bijdrageabonnement van € 17,50 per huishouden vanaf 2019. Dit komt neer op een bijdrage die onafhankelijk is van de omvang van de ondersteuning, het inkomen, het vermogen en de samenstelling van het huishouden.

Door de invoering van een het abonnementstarief waarbij de bijdrage onafhankelijk is van de omvang van de ondersteuning, het inkomen, het vermogen en de huishoudsamenstelling worden effecten verwacht als:

- Het vergroten van de financiële toegankelijkheid van de zorg
- Het tegengaan van de ophoping van zorgkosten van mensen (binnen gezinnen) die uit meerdere wetten zorg of ondersteuning krijgen
- Verdere reductie van administratieve lasten

Maar ook:

- Aanzuigende werking; inwoners zullen in een aantal gevallen eerder een beroep doen op de Wmo, omdat dit financieel aantrekkelijker is. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van schoonmaakondersteuning door mensen met een hoger inkomen, die dit nu zelfstandig regelen.
- Tekort op gemeentelijke begroting; De gemeente zal minder inkomsten ontvangen uit de eigen bijdragen. Op dit moment gaat het voorstel van het kabinet ervan uit dat het Rijk ongeveer de helft hiervan zal vergoeden. Dit is overigens exclusief het hierboven beschreven effect van de aanzuigende werking.

Samenvoeging toegang

In 2019 zal, door de samenvoeging met de IGSD, extra druk ontstaan op het toegangsteam Wmo en Jeugd en andere delen van de organisatie. Er wordt in kaart gebracht wat dit betekent voor de organisatie en of dit binnen de huidige budgetten en formatie kan worden opgevangen. In november, naar verwachting, ontvangt de raad hier een overzicht en eventueel voorstel over.

Beschermd wonen/maatschappelijk opvang

Iedere gemeente is, in het kader van de Wmo 2015, verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In Steenwijkerland wordt dit uitgevoerd door de centrumgemeente Zwolle. Hoewel de financiële situatie tot en met 2017 in balans is geweest, zijn er nu wel enkele risico's te noemen voor de korte en voor de langere termijn:

- Enkele woningcorporaties hebben de indruk dat zij de regionale maatschappelijke opvang (de Herberg) vanaf 2019 niet meer kunnen financieren.
- De zorg wordt steeds vaker ambuland ingezet. De kosten voor beschermd wonen nemen hierdoor naar verwachting af, maar de lokale kosten voor de Wmo-voorzieningen begeleiding en dagbesteding nemen juist toe.

Huiselijk geweld/Veilig Thuis IJsselland

Per 1 oktober 2017 is Veilig Thuis IJsselland een zelfstandige stichting, die werkt voor de elf gemeenten in de regio. De verzelfstandiging heeft de aansturing overzichtelijker en de bedrijfsvoering transparanter gemaakt. De inspectie heeft de kwaliteit in juni 2018 als voldoende beoordeeld. Een belangrijke factor die hierop van invloed is geweest is de afwezigheid van een wachtlijst. Het positieve oordeel betekent echter niet dat er geen verbeteropgave meer is voor Veilig Thuis IJsselland. De bedrijfsvoering en de samenwerking met alle partners in de keten van de aanpak van huiselijk geweld, vragen (blijvend) om investering.

Ook is er een landelijke ontwikkeling van invloed op de organisatie. Per 1 januari 2019 volgt een aanscherping van de Wet Meldcode. Deze wet ondersteunt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld. De veranderingen in de wet zijn gericht op het beter in beeld brengen van signalen en vermoedens van huiselijk geweld. In dit kader krijgt Veilig Thuis IJsselland ook een extra taak en wordt verwacht dat het aantal meldingen gaat toenemen. Onduidelijk is nog in hoeverre er hier een toename van het budget van het Rijk tegenover komt te staan.

2.4 Steenwijkerlanders zijn actief

Steenwijkerlanders zijn actief

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding

Samen willen wij werken aan werk. Wij vinden het erg belangrijk dat iedereen aan het werk kan, waar mogelijk in ons eigen gebied. Het hebben van werk is van belang voor het individu, de samenleving en de economie. De toeristische sector biedt kansen voor de werkgelegenheid. De koloniën van Weldadigheid, de binnenstad van Steenwijk en het prachtige buitengebied de Weerribben-Wieden bieden kansen om het toerisme te versterken. Samen met ondernemers (organisaties) en met partners in de Regio Zwolle gaan wij actief aan de slag om het ondernemersklimaat te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. En er liggen kansen nu de economie weer aantrekt en er een goede samenwerking is met ondernemersverenigingen. Samen met de IGSD zetten we extra in op het begeleiden van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.

Ambitie: behoud en ontwikkeling werkgelegenheid in Steenwijkerland

Doelstelling: versterken ondernemersklimaat

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Revitalisering bedrijventerreinen "2.0" is omgezet in duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van de gebieden.	2015	2018	100% afspraken uitgevoerd	●	Met de BCS wordt uitwerking gegeven aan Parkmanagement 3.0. Het arbeidsmarktbeleid wordt goed opgepakt. Recent aandacht voor breedband.
Ondernemers zijn tevreden over het ondernemersklimaat.	2015	2018	6,1	●	Continue inzet voor verbetering dienstverlening en ondernemersklimaat i.s.m. ondernemersnetwerken.

Doelstelling: groei aantal arbeidsplaatsen en toeleiding

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Plaatsen mensen met een arbeidsbeperking (ex-Wajong en Wsw).	2015	2018	25	●	Gelet op de gerealiseerde doelstelling van voorgaande jaren is de norm voor 2018 bijgesteld naar

					25
Jaarlijks stromen gemiddeld 150 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit de uitkeringssituatie naar betaald werk.	2015	2018	150	■	Na ruim 2 jaar uitvoering van het Plan van Aanpak door de IGSD resteert een uitkeringsbestand met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt die moeilijker plaatsbaar is. Met een grondige analyse en nieuw Plan van Aanpak zal beoordeeld worden of en hoe we deze doelstelling kunnen halen in 2018.
Alle cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt verrichten naar vermogen een tegenprestatie voor hun uitkering in de vorm van vrijwilligerswerk, mantelzorg of anderszins maatschappelijk nuttige activiteiten.	2015	2018	50%	●	Vorig jaar gingen we nog uit van een norm van 95% van cliënten die naar vermogen een tegenprestatie verrichten. Dit blijkt in de praktijk moeilijk meetbaar. Vandaar dat we nu gekozen hebben voor een norm van werkelijk aantal cliënten die een tegenprestatie verrichten.
Efficiënte en robuuste uitvoering van de Participatiewet	2015	2016	Effectuering van de samenwerking	●	
Het werkloosheidspercentage in de gemeente Steenwijkerland (10,6%) groeit dichterbij het werkloosheidspercentage in de Werkbedrijf regio Zwolle* (9,0%)	2015	2018	1,0%	●	Het UWV heeft besloten de maandcijfers van niet-werkende werkzoekenden (NWW vanaf januari 2018) niet meer te actualiseren. Eind 2017 was het verschil tussen het werkloosheidspercentage in de gemeente Steenwijkerland en het Werkbedrijf regio Zwolle 0,7. Halverwege 2017 lag dit cijfer nog op 1,4. Het CBS werkloosheidspercentage voor onze gemeente lag in 2017 met 4,7% 0,2% onder het provinciaal werkloosheidspercentage

*Het werkbedrijf regio Zwolle, eerder de IJsselvechtstreek, bevat de volgende gemeenten: Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Oldebroek, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld, Zwartewaterland en Zwolle.

Ambitie: Meer kansen voor de vrijetijdseconomie

Doelstelling: respect voor (landschappelijke) omgeving

Bij grote nieuwe investeringen wordt nadrukkelijk en structureel getoetst op invloed op de landelijke omgeving. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. Dit geeft mogelijkheden voor sociaal-economische ontwikkelingen in het buitengebied, mits die bijdragen aan een versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Investeringen in stadsranden die het beleven van het landschap versterken, worden gestimuleerd en ondersteund. Hierbij wordt o.a. gedacht aan de stadsranden van Vollenhove en Blokzijl.

Doelstelling: toename werkgelegenheid in de recreatiesector

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting										
We streven naar een groei van het aantal arbeidsplaatsen in de recreatiesector.	2016	2018	2% groei	●	De werkgelegenheidscijfers van 2018 worden in 2019 bekend. De trend is positief en de verwachting is dat de groei in 2018 <table style="margin-left: 40px;"> <tr><td>2013</td><td>2.170</td></tr> <tr><td>2014</td><td>2.170</td></tr> <tr><td>2015</td><td>2.070</td></tr> <tr><td>2016</td><td>2.250</td></tr> <tr><td>2017</td><td>2.360</td></tr> </table> wordt voortgezet. bron: LISA	2013	2.170	2014	2.170	2015	2.070	2016	2.250	2017	2.360
2013	2.170														
2014	2.170														
2015	2.070														
2016	2.250														
2017	2.360														
Nationaal Park Weerribben Wieden is een door gebiedspartners gedragen zelfstandige gebiedsentiteit.	2015	2016		●	De stichting is eind 2017 in het leven geroepen.										
Investeringsprogramma in leefbaarheid vergroten (m.b.v. investeringen Leader programma).	2015	2018	Investeringsprogramma Leader komt goed op gang	●	Investeringsprogramma Leader is actief										

Ambitie: Vitaliteit en leefbaarheid centraal

Doelstelling: landelijk gebied als promotor

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Nominatie van Koloniën van Weldadigheid voor aanwijzing tot Unesco Werelderfgoed.	2016	2018	Positieve aanwijzing door Unesco en breed draagvlak voor Werelderfgoed.	■	Het werelderfgoedcongres heeft op 30 juni 2018 in Bahrein besloten om het wel of niet toekennen van de werelderfgoedstatus aan de Koloniën van Weldadigheid met een jaar uit te stellen. Eind januari 2019 zullen de gevraagde aanvullingen op het dossier in Parijs moeten worden aangeleverd. De verwachting is dat in de zomer van 2019 het werelderfgoedcongres een besluit neemt over het wel of niet

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
					toekennen van de werelderfgoedstatus.
Toename van het aantal groen/blauwe diensten	2016	2018	10% groei van het aantal contracten t.o.v. 2015.	●	

De regeling Groenen en Blauwe diensten is in 2016 door de provincie Overijssel beëindigd. In 2018 wordt aan de hand van 8 pilots in de hele provincie gezocht naar een nieuwe vorm van langjarige beheer van het landschap. Wij nemen deel aan deze pilot met het gebied Willemsoord. De pilot moet uiteindelijk resulteren in een Bidbook voor het landschap in en rondom Willemsoord. We hebben de ambitie in 2019 de uitvoering en realisatie van het bidbook op te starten.

Doelstelling: economische vitaliteit en leefbaarheid in de kernen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Ruimte voor herbestemming leegstand vastgoed.	2015	2018	3 à 4	●	De leegstand op de bedrijventerreinen valt relatief gezien mee. Dit mede als gevolg van de conjunctuur. De mogelijkheden voor herontwikkeling voor een aantal structurele leegstaande locaties worden verkend.

Doelstelling: iedereen aangesloten

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Buitengebied Steenwijkerland ontsloten met snel internet.	2016	2018	Nader te bepalen.	●	Vanaf Q2 2018 wordt het buitengebied van Steenwijkerland gefaseerd ontsloten middels een glasvezelnetwerk.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2018-2021				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/investering uitgevoerd volgens het laatste	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatste vastgestelde	Is de investering/het project gereed?

		vastgestelde projectplan?	projectplan?	
Nationaal park Weerribben-Wieden	●	●	●	Nee
Groene en blauwe diensten	●	●	●	Nee
Gebiedsgerichte aanpak Giethoorn	●	●	●	Nee

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1: Week van de ondernemer 2018	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De 'Week van de ondernemer' is inmiddels een traditie aan het worden in Steenwijkerland. In samenwerking met het bedrijfsleven worden er tal van activiteiten georganiseerd, dit jaar al voor de vijfde keer. De week van de ondernemer 2018 is een lustrumeditie met een aantrekkelijk programma voor onze ondernemers(netwerken) en externe relaties. Er ontstaat wel een tekort op de opgestelde begroting. De kosten zijn geraamd op € 20.000, terwijl er een bedrag beschikbaar is ter hoogte van € 5.000.
Wat zijn de oorzaken?	De extra kosten van € 15.000 worden veroorzaakt door de lustrumeditie en de economische ambities van het college. Met een aansprekend programma kan ondernemend Steenwijkerland zich optimaal presenteren en profileren in de economische regio Zwolle.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Lag het accent in vorige edities op het faciliteren van bijeenkomsten van een aantal ondernemersnetwerken, nu willen we met de deelnemende partijen een volgende stap zetten. Onze ambities kenbaar maken en ondernemend Steenwijkerland etaleren aan de regio.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het beschikbare budget wordt overschreden met een bedrag van € 15.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het aanpassen van de begroting 2018.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 2: Verkoop Onroerende Zaken	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door verkoop van een onroerende zaken wordt een voordelig resultaat (verkoop minus afschrijvingen/ kosten) verwacht van € 120.000.
Wat zijn de oorzaken?	Verkoop van onroerende zaken: De Weeme 6, Bonkenhavenweg 26 en Zeestraat 24
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig financieel voordeel van € 120.000 wordt gerealiseerd.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het aanpassen van de begroting met € 120.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Actualiteiten en kansen/bedreigingen met betrekking tot dit programma
<p><i>Arbeidsplaatsen en toeleiding (zie overigens ook programma Samen)</i></p> <p>Integrale toegang Op dit moment zijn we bezig met het nader onderzoek om de taken van de Participatiewet per 1 januari 2020 zoveel mogelijk toe te voegen aan de integrale toegangstaken van de WMO/Jeugd en/of elders te beleggen (bijvoorbeeld bij het voorliggende veld). Gelijktijdig zijn we, o.a. als gevolg van de ontvlechting met de IGSD en de bezuinigingen van rijkswege op de sociale werkvoorziening, bezig met de toekomstvisie op NoordWestGroep.</p> <p>Samenwerking IGSD en NoordWestGroep Als gevolg van het onderzoek om de toegangstaken van de IGSD te verbinden met de gemeentelijke toegangstaken van de WMO/Jeugd is ook de samenwerking tussen de IGSD en NoordWestGroep in een ander</p>

daglicht komen te staan. Beide organisaties worden weer ieder vanuit een eigen directie aangestuurd en ook wordt de onderlinge toerekening van kosten weer op basis werkelijke inzet gedaan. Laat overigens onverlet dat de samenwerking op uitvoeringsniveau op het gebied van toeleiding naar werk wel in stand is gebleven.

Kansen:

Integrale toegang

Kansen liggen er met name in de versterking en het integraal werken binnen de toegang.

Bedreigingen:

Integrale toegang

Mogelijk is de implementatieperiode te kort en een mogelijk probleem is dat de huisvesting niet op tijd klaar is. Tot slot bestaat er een algemeen risico dat de huidige dienstverlening – die gewoon voortgezet moet worden – hier hinder van ondervindt. Door goede communicatie hierover gedurende het hele traject van de overgang zal dit zoveel mogelijk worden beperkt.

Recreatie, toerisme en economie

Toename buitenlands toerisme

Buitenlandse toeristen wisten Nederland in 2017 vaker te vinden dan in 2016. In totaal brachten in 2017 17,6 miljoen buitenlanders minimaal één nacht door in Nederland, een toename van 11% ten opzichte van 2016. Deze trend is ook in onze gemeente waar te nemen, met name in Giethoorn. Overigens is het binnenlands toerisme nog steeds een stuk groter dan het inkomend toerisme maar de groei is hier minder sterk.

Kans:

Meer toeristen die ons gebied bezoeken zullen meer besteden en daarmee de lokale economie versterken.

Bedreiging:

Teveel toeristen kunnen negatieve gevolgen met zich mee brengen voor de leefbaarheid.

Recreatie en toerisme

Na een afname van het aantal arbeidsplaatsen in de toeristisch-recreatieve sector in Steenwijkerland, gedurende de economische crisis, heeft de werkgelegenheid in de sector zich hersteld en is er de afgelopen jaren een relatief forse toename te zien (bron: LISA). De toename van het aantal buitenlandse toeristen die vooral Giethoorn weet te vinden heeft ook gevolgen voor de leefbaarheid. Samen met 't Gieters Belang en Giethoorn Onderneemt proberen we de negatieve gevolgen te verminderen. De regio moet meer profiteren van de populariteit van Giethoorn. We werken nauw samen met buurgemeenten om toeristen te spreiden over de regio.

2.5 Financiën en bedrijfsvoering

Financiën en bedrijfsvoering

Prognoses:

● = op koers

■ = specifieke aandacht vereist

▲ = er zijn problemen

X = geen gegevens bekend

Inleiding

We zijn een lerende organisatie die zich richt op wendbaarheid en verbinding. De klantwensen in een veranderende samenleving staan bij ons voorop. Onze medewerkers zijn hierbij doorslaggevend voor ons succes. Bij ons wordt er met plezier en in goede arbeidsomstandigheden gewerkt.

De gemeentelijke organisatie is volop in ontwikkeling en werkt aan de realisatie van de in 2015 opgestelde Toekomstagenda. Daarbij richten wij ons op de thema's Dienstverlening, Participatie, Interne organisatie en Samenwerking.

Steenwijkerland heeft een gezonde financiële positie. De verwachting voor de najaarsnota is een positief resultaat van € 1.975.000 zal bijdragen aan een geprognosticeerd resultaat 2018 van € 1.072.000. Uitgangspunt is een sluitende meerjarenbegroting en om de lasten voor burgers en ondernemers niet meer dan trendmatig te verhogen.

Ambitie: Verantwoorde gemeentelijke financiën

Doelstelling: Sluitende meerjarenbegroting

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
De uitgaven en inkomsten zijn inclusief bezuinigingsmaatregelen structureel en reëel in evenwicht	2015	2018	De uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht	●	In het kader van het interbestuurlijk bestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie Overijssel is de begroting 2018 als structureel en reëel in evenwicht beoordeeld. In de meerjarenraming wordt voldoende aannemelijk gemaakt dat dit evenwicht behouden blijft. Er zijn geen onderwerpen benoemd die het begrotingsbeeld bedreigen.

Ambitie: Wendbare bedrijfsvoering

Doelstelling: Samenwerking met meerwaarde

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Inkoop efficiënt en robuust georganiseerd	2016	2018	Een goed lopende inkoop samenwerking met de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland	●	Aandacht wordt gevraagd voor de (doorontwikkeling van de) samenwerking na 2018. Vastgesteld dient te worden welk niveau van samenwerking wordt nagestreefd en er dient jaarlijks een samenwerkingsagenda vastgesteld te worden.

Doelstelling: risicomanagement

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Beheersing van interne werkprocessen (zelfcontroleerend)	2015	2018	13 processen	■	Op dit moment wordt bij 12 van de 29 door AO/IC gecontroleerde processen voldoende interne controle in het proces uitgevoerd. De overige 17 processen worden buiten de processen om gecontroleerd.
Informatiebeveiligingsrisico's geminimaliseerd	2015	2020; 5 jaren plan	Planning informatie-beveiligingsplan 2018 uitgevoerd	●	

Doelstelling: kwaliteit van de organisatie

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2018-2021

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2018	Prognose	Toelichting
Er is een dynamische, plezierige en gezonde werkomgeving	2015	2018	Medewerkerstevredenheid $\geq 7,5$ Ziekteverzuim $< 5,3\%$	X ●	In 2018 wordt er geen medewerkerstevredenheid onderzoek gehouden. Deze vindt in 2019 plaats.
Geen gemelde integriteits-schendingen	2015	2018	Geen gemelde integriteits-schendingen	●	
Een evenwichtige leeftijdsopbouw van de organisatie	2015	2018	Instroom van tenminste 2 medewerkers onder de 30 jaar.	●	

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2018-2021

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2018-2021				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/investering uitgevoerd	Worden middelen ingezet overeenkomstig	Is de investering/ het project gereed?

		volgens het laatst vastgestelde projectplan?	het laatst vastgestelde projectplan?	
Afbouw prestatiecontract	ja	ja	ja	ja
Algemene verordening gegevensbescherming	ja	ja	ja	ja
Tijdelijk extra formatie technisch beheer en service desk	ja	ja	ja	ja

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1 : Treasury	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Op basis van de rentebetalingen / renteontvangsten ontstaat er een rente voordeel van € 225.000. Hiervan komt € 15.000 ten gunste van de voorziening afval en € 155.000 ten gunste van de voorziening riolering.
Wat zijn de oorzaken?	Vertraging in de uitvoering van investeringen en ontvangen rente op aangetrokken kasgeldleningen (in het eerste halfjaar) leiden tot een voordelig resultaat op de rente van € 225.000. In de begroting zijn we verplicht om rente verplichtingen op te nemen voor de door de raad beschikbaar gestelde kredieten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het effect op de renteomslag is dat deze (op nacalculatie voorlopig) uitkomt op 1,25% en 1% voor de grondexploitatie. Het per saldo financiële voordeel van € 55.000 komt ten gunste van het resultaat 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 aanpassen met het voordeel van € 55.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Realisatie van investeringen en liquiditeitsontwikkelingen als gevolg van verkopen gronden kunnen van invloed zijn op het uiteindelijke resultaat 2018.

Financiële mutatie nr. 2 : Afschrijvingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Aan het eind van het jaar 2018 zijn een aantal investeringen niet gereed of niet in gebruik. Hierdoor ontstaat er een eenmalig afschrijvingsvoordeel van bijna 360.000. Hiervan komt afgerond € 127.000 vanuit de bedrijfsvoering / overhead
Wat zijn de oorzaken?	Door de BBV verplichting om meer investeringen te activeren ontstaan er jaarlijks incidentele voordelen op afschrijvingen omdat de investering aan het eind van het jaar niet gereed is of niet in gebruik is genomen (Fietspaden 2018 , verlichting 2018, opwaarderen sportaccommodaties 2015-2018, loswal Giethoorn, Steenwijkerdiep, wijkvisie Steenwijk-West 2018, Molenstraat St. Jans klooster, diverse tractiemiddelen en de vervanging mobile telefonie)
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig financieel voordeel van € 359.394
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 met € 359.394 aanpassen
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Bij de tractiemiddelen (auto's) is er voor gekozen om niet in 2018 tot vervanging over gaan, maar deze in 2019 te realiseren en hierbij voor een duurzamere variant te kiezen.

Financiële mutatie nr. 3 : Onvoorzien uitgaven	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In het eerste halfjaar is een bedrag van € 70.000 aan belastingvorderingen oninbaar verklaard. Dit bedrag is ongeveer 0,45% van de totale jaarlijkse belastingopbrengsten. Gelijktijdig valt een bedrag van ongeveer € 35.000 van de voorziening dubieuze debiteuren vrij omdat financieel al rekening is gehouden met dit mogelijke verlies.
Wat zijn de oorzaken?	Beoordeling door deurwaarder / schuldsanering / (persoonlijke) faillissementen / verhuizingen met onbekende bestemmingen leiden tot oninbaarheid van belastingvorderingen.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig financieel nadeel van € 35.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 met € 35.000 aanpassen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Aan het eind van elk jaar wordt de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren opnieuw berekend. Dit gebeurt op basis van de dan openstaande saldi, risico's en ouderdom.

Financiële mutatie nr. 4 Verlagen budget Waardering Onroerende zaken	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het budget voor de Waardering Onroerende zaken kan in 2018 met € 20.000 worden verlaagd.
Wat zijn de oorzaken?	De kosten voortvloeiende uit het contract met het huidige taxatiebureau zijn lager dan uit het vorige. Bovendien worden er minder aanvullende opdrachten verstrekt.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel in 2018 van € 20.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting wordt aangepast door het budget in 2018 met € 20.000 te verlagen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 5: Meer inkomsten toeristenbelasting en minder inkomsten forensenbelasting	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De inkomsten voor de toeristenbelasting liggen op basis van de inkomsten over 2017 € 20.000 hoger dan begroot. De inkomsten voor de forensenbelasting liggen op basis van de inkomsten over 2017 € 50.000 lager dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	De schommelingen worden veroorzaakt door enerzijds een toename van het besteden van de vakantie in Nederland en ook in Steenwijk, anderzijds hebben de ondernemers de mogelijkheid om te kiezen voor een forfaitair tarief dan wel een tarief per overnachting.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat op de inkomsten voor de toeristenbelasting een eenmalig voordeel van € 20.000 en voor de forensenbelasting een nadeel van € 50.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 wordt aangepast.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Binnenkort gaan we kijken of er sprake is van een structurele trend. Op basis van de uitkomst hiervan kan de begroting eventueel structureel worden aangepast.

Financiële mutatie nr. 6: Mutatie Algemene uitkering gemeentefonds meicirculaire 2018	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De algemene uitkering uit het gemeentefonds is door de meicirculaire 2018 gewijzigd.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk informeert de gemeente o.a. in de meicirculaire over de hoogte van de gemeentefondsuitkeringen. De meicirculaire 2018 laat ten opzichte van de decembercirculaire 2017 een hogere Algemene uitkering zien.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen. Wel ontstaat er meer financiële ruimte om doelstellingen te realiseren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor het jaar 2018 is er een hogere uitkering toegekend. Het begrotings-saldo wordt hierdoor positief beïnvloed met een injectie van € 955.000 overeenkomstig collegebesluit van 3 juli en de verzonden raadsbrief.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 wordt aangepast met bovenstaande bedragen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De positieve gevolgen van de meicirculaire 2018 worden ook verwerkt in de begroting 2019 – 2022.

Financiële mutatie nr. 7: Hogere rentevergoeding verstrekte lening Vitens N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Hogere rentevergoeding van € 2.117 op verstrekte lening van Vitens N.V. dan geraamd.
Wat zijn de oorzaken?	Bij de berekening is uitgegaan van een onjuiste restantschuld.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Hogere rentevergoeding van € 2.117.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 wordt aangepast met bovengenoemd bedrag.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 8: Overhead: Bedrijfsvoering 2018	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Over 2018 komen de overheadkosten naar verwachting € 400.000 lager uit dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	De oorzaken zijn divers van aard: De loonkosten zijn op basis van huidige inzichten € 74.000 lager. De individuele beloning kan op basis van vorig jaar met € 16.000 bijgesteld worden. Het budget van organisatieontwikkeling en stelpost kapitaallasten zijn € 37.000 niet besteed. De kosten van werving en selectie zijn € 60.000 lager dan begroot door de werving anders te organiseren. De kosten van juridische adviezen zijn € 12.000 hoger dan geraamd. De verkoop van tractiemiddelen levert eenmalig € 47.000 op. De kosten voor kantoorbenodigdheden vallen ook € 25.000 lager uit dan begroot. Op het schoonmaak van gebouwen zit een voordeel van € 10.000. De kosten voor facilitair vallen € 45.000 hoger uit dan begroot. De kosten voor technisch beheer vallen € 50.000 lager uit dan begroot. Aan lasten voor voormalig personeel zijn de kosten € 8.000 hoger dan begroot. Op de kosten voor functioneel beheer wordt een voordeel verwacht van € 110.000. (telefoonkosten en leasekosten) De kosten voor doorontwikkeling dienstverlening zullen € 30.000 lager uitvallen. Daarnaast is er nog € 10.000 aan overige voordelen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er blijft in 2018 € 400.000 over
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting 2018 bijstellen met € 400.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Actualiteiten en kansen/bedreigingen met betrekking tot dit programma
<p><u>Actualiteiten:</u></p> <p>Provinciale Staten van Overijssel hebben in het kader van de verbetering van de “kwaliteit openbaar bestuur” extra middelen beschikbaar gesteld voor onder andere het uitvoeren van financiële scans bij gemeenten. Binnen de Provincie Overijssel hebben 4 gemeenten waaronder de gemeente Steenwijkerland, aangegeven dat zij van deze mogelijkheid gebruik willen maken.</p> <p>Op basis van de financiële kengetallen laat de financiële positie van de gemeente Steenwijkerland geen reden tot zorg zien. Alleen de solvabiliteit krijgt op basis van de door de VNG geformuleerde signaalwaarden niet de hoogste score. Deze bevindt zich in de range waar (nog) geen maatregelen nodig zijn, maar wel waakzaamheid is geboden. De in de begroting 2018-2021 voorziene stijging van de solvabiliteit wordt vooral veroorzaakt door de afname van het balanstotaal en in mindere mate door toename van de omvang van de reserves.</p> <p>De schuld van de gemeente is, gelet op de uitkomst van de kengetallen, niet hoog.</p> <p>De gemeente heeft het deel van het financieringstekort (begroting 2018 € 28,1 miljoen) dat wordt veroorzaakt door voorgenomen investeringen echter nog niet vertaald in de kengetallen met betrekking tot de netto schuld.</p>

Gelet op het berekende (in vergelijking met de huidige schuld forse) financieringstekort en de voorgenomen investeringen is het aannemelijk dat de schuld de komende jaren zal stijgen. Met hoeveel en hoe snel, hangt af van diverse factoren, zoals het tempo waarin de investeringen worden gerealiseerd, de hoogte van onttrekkingen aan de reserves en of de gemeente eventueel winsten uit grondexploitaties kan inzetten om het financieringstekort te verkleinen.

De gemeente voorziet een daling van de uitkomst van het kengetal grondexploitatie (dus minder risico). Ervaringen in het verleden bij de Nederlandse gemeenten hebben echter aangetoond dat grondexploitaties een hoog risicogehalte kunnen hebben. Bestaande boekwaarden van de grondvoorraden moeten nog worden terugverdiend. Lukt dat niet volledig, dan zal dit effect hebben op de reservepositie en de schuldpositie.

De structurele exploitatieruime neemt in de begroting 2018-2021 af tot 0% in het begrotingsjaar 2021. Er is dan dus geen ruimte meer binnen de begroting om structurele tegenvallers op te vangen.

Uit het kengetal belastingcapaciteit komt naar voren, dat de ontwikkeling van de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in de afgelopen jaren lager is geweest dan het landelijk gemiddelde (in het jaar voorafgaand aan het belastingjaar). Hier heeft de gemeente dus ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Bedreigingen:

Rioolheffing

Met betrekking tot de rioolheffing lopen nog altijd twee beroepszaken, waarover u de afgelopen jaren meermaals bent geïnformeerd. Onderstaand de actuele stand van zaken.

De Hoge Raad heeft uitspraak gedaan in de cassatieprocedure met betrekking tot de rioolheffing 2013. Deze zaak betreft een verzamelgebouw, een loods met verschillende opslagunits die verhuurd worden aan derden. De rioolheffing is per unit in rekening gebracht. Namens de eigenaar van de loods is (kort gezegd) een beroep gedaan op het gelijkheidsbeginsel. Campings worden voor de aanslagoplegging (net als in de Wet WOZ) als één geheel aangemerkt. Niet alle huurkavels krijgen een afzonderlijke aanslag, de eigenaar/exploitant van de camping betaalt voor het geheel. De eigenaar van de loods wil dit ook, dus één aanslag voor het gehele pand en geen aanslagen per afzonderlijke unit. Het Gerechtshof Arnhem had het hoger beroep van de eigenaar van de loods gegrond verklaard. Kort gezegd heeft de Hoge Raad nu geoordeeld dat de gemeente een camping voor de rioolheffing, net als voor de Wet WOZ, als één geheel mag aanmerken. Het verbod van discriminatie van artikel 1 van de Grondwet gaat niet zo ver dat de gemeente de bijzondere afbakeningsregel voor recreatieterreinen ook op andere gevallen moet toepassen. De uitspraak van het Hof Arnhem op het hoger beroep is vernietigd. De zaak is verwezen naar het Hof Den Bosch, dat een nieuwe uitspraak op het hoger beroep moet doen. De mondelinge behandeling heeft 1 maart 2018 plaatsgevonden. De uitspraak wordt uiterlijk 4 oktober 2018 gedaan. De mogelijke financiële gevolgen van deze zaak op zich zijn niet noemenswaardig.

Daarnaast spelen nog procedures van een woningstichting tegen de rioolheffing 2013, 2014 en 2015. Ook in deze procedures wordt een beroep op het gelijkheidsbeginsel gedaan, onder verwijzing naar campings. Hiernaast wordt in deze procedures aangevoerd dat de opbrengst van de rioolheffing hoger is dan de kosten. Dit is niet toegestaan, de rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. We hebben een overzicht van de kosten en baten ingediend bij de rechtbank. Volgens de eiser rekenen we kosten toe aan de rioolheffing die daaraan niet toegerekend mogen worden. Bij uitspraak van 29 maart 2017 heeft de rechtbank Overijssel het beroep op dit laatste punt gegrond verklaard. Het gaat daarbij met name om kosten voor het baggeren van watergangen. De kosten hiervan worden (gedeeltelijk) via de rioolheffing verhaald. Kort gezegd is de gemeente er niet in geslaagd voldoende aannemelijk te maken dat (en in welke mate) de betreffende werkzaamheden en kosten verband houden met de gemeentelijke zorgplichten voor hemel- en grondwater. De kosten mogen daarom volgens de rechtbank niet toegerekend worden aan de rioolheffing. Gevolg hiervan is

dat de opbrengstlimiet overschreden wordt. De aan de woningstichting opgelegde aanslagen rioolheffing 2013 tot en met 2015 zijn vernietigd. Het gaat om een bedrag van circa € 500.000 aan rioolheffing per jaar, dus de financiële gevolgen zijn erg groot. Mogelijk worden de gevolgen nog groter, doordat inmiddels de aanslagen 2016 tot en met 2018 op dezelfde wijze zijn opgelegd en hiertegen ook bezwaar is gemaakt. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof Arnhem. De mondelinge behandeling van het hoger beroep heeft op 10 januari 2018 plaatsgevonden. Bij uitspraak van 27 februari 2018 heeft het Hof ons hoger beroep gegrond verklaard. Van een overschrijding van de opbrengstlimiet is volgens het Hof geen sprake. Ook op de overige, meer juridische, punten zijn we in het gelijk gesteld. De aanslagen rioolheffing blijven volledig in stand. Tegen de uitspraak is beroep in cassatie bij de Hoge Raad ingesteld door de woningstichting. De uitkomst van deze procedure is niet op korte termijn te verwachten.

Vennootschapsbelasting

Zoals eerder aan u vermeld, vergt de invoering van de vennootschapsbelasting een flinke investering voor de gemeente door de extra (structurele) werkzaamheden en benodigde inhuur van externe adviseurs.

In 2018 is de aangifte over 2016 ingediend en uitstel aangevraagd voor de aangifte over 2017. Het tarief bedraagt 20% voor een belastbaar bedrag tot en met € 200.000. Boven dit bedrag is het tarief 25%. Inmiddels is een voorlopige aanslag over 2016, 2017 en 2018 ontvangen en betaald. De verwachting op dit moment is dat het fiscale resultaat over deze jaren nihil zal zijn, maar om een te betalen belastingrente van 8% te voorkomen is besloten toch een voorlopige aangifte in te dienen en te betalen. Mocht het fiscale resultaat nihil zijn zoals verwacht, dan zullen de betaalde bedragen weer terug worden ontvangen.

Op dit moment bestaat veel onduidelijkheid over de manier waarop gemeenten hun winst dienen te berekenen, deze onduidelijkheid zal waarschijnlijk nog enige jaren aanhouden. Het kan er ook toe leiden dat de belastingdienst het moment van opleggen van een definitieve aanslag zoveel mogelijk naar achter zal verplaatsen. Het gevolg van de onzekerheid is dat het mogelijk tot eind 2021 kan duren voordat een definitieve aanslag over 2016 wordt opgelegd.

3. Budgetaanpassingen najaarsnota 2018

3.1 Budgetafwijkingen najaarsnota 2018

Programma	Investering	Exploitatie			
		2018	2019	2020	2021
Steenwijkerlanders voelen zich welkom					
Bezwaar en beroep		-15.000			
Verkiezingen		-17.500			
Steenwijkerlanders voelen zich thuis					
Verkeer en Vervoer : Abri's		-13.171			
Openbaar Groen: bestrijding Eikenprocessie		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Sport: Onderhoud / Beregening		-25.000			
Openbaar groen: Aanbest. bermonderhoud		-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Riolering : Samenvoegen van 2 Voorzieningen Riolering		0			
Bestemmingsplan: aan Boord / Steiger		-356.000			
		356.000			
Controle Openbare Ruimte (COR)		-10.000	-20.000	-20.000	-20.000
Verkeer en vervoer: ANWB bebording		-17.600			
Parkeren: Handhaving		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Steenwijkerlanders doen het samen					
Participatie: Rijksbijdrage WSW		402.000			
Regionaal Serviceteam Jeugdhulp		-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Jeugdhulp / WMO		-1.000.000	-1.000.000		
Beschermd Wonen		995.000	575.000	596.000	0
Steenwijkerlanders zijn actief					
Week van de Ondernemer		-15.000			
Verkoop onroerende zaken		120.000			
Financiën en bedrijfsvoering					
Treasury: kort lopende rente		55.000			
Treasury: rente Vitens		2.117			
Algemene uitkering		955.000			
Afschrijvingen		232.466			
Overhead: Afschrijvingen		126.928			
Overhead: bedrijfsresultaat		400.000			
Onvoorziene uitgaven		-45.000			
WOZ		20.000			
Toeristenbelasting		20.000			
Forensenbelasting		-50.000			
Totaal	0	1.975.240	-590.000	431.000	-165.000

Structurele effecten voortvloeiende uit deze najaarsnota opgenomen in bovenvermelde tabel zijn verwerkt in de programma-begroting 2019-2022.

3.2 Financieel beeld 2018 na verwerking najaarsnota

Het saldo van de begrotingsruimte komt tot uitdrukking in de programmabegroting 2018-2021. Dit is het startsaldo van de jaarschijf 2018 opgenomen in de nota van aanbidding.

Onderstaande tabel geeft de huidige begrotingspositie weer.

Financieel beeld 2018:

x € 1.000	
Omschrijving	2018
Saldo Meerjarenbegroting	570
PPN	-1.473
Begrotingssaldo na PPN 2018	-903
Najaarsnota 2018	1.975
Begrotingssaldo na NJN	1.072

4. Te nemen besluiten:

1. De najaarsnota 2018 vast te stellen en de begroting 2018 overeenkomstig aan te passen.